

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

Česká a francouzská koncepce školní plavecké výuky

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

PaedDr. Irena Čechovská, CSc.

Vypracovala:

Bc. Tereza Martínková

Praha, únor 2020

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

Tereza Martínková

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem potvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitou literaturou.

Jméno a příjmení:

Fakulta/katedra:

Datum zapůjčení:

Podpis:

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat své vedoucí diplomové práce paní PaedDr. Ireně Čechovské, CSc. za odborné rady, připomínky a čas, který mi věnovala během psaní této práce. Také bych chtěla poděkovat prof. François Potdevin z Univerzity v Lille, který mi poskytl informace a materiály k francouzské části teoretické práce.

ABSTRAKT

- Název:** Česká a francouzská koncepce školní plavecké výuky.
- Cíl:** Cílem diplomové práce je zprostředkovat základní informace o koncepci a řízení plavecké výuky na základních, středních a vysokých školách a v plaveckých oddílech ve Francii. Současně prostřednictvím dostupných zdrojů nastínit fungování výuky plavání v České republice a provést komparaci obou těchto systémů.
- Metody:** Ke zpracování shromážděných informací byla použita metoda analýzy a syntézy. Získané informace o české a francouzské koncepci školní plavecké výuky byly následně porovnány.
- Výsledky:** Na základě komparace koncepcí obou zemí jsme zjistili, že se uvedené systémy významně liší. Přestože je zařazuje stejný orgán, ve Francii má Ministerstvo školství a mládeže mnohem větší kompetence a výsledkem je velmi dobře organizovaná koncepce plavecké výuky. Při srovnání s Českou republikou se pak jeví, že žádná instituce řídicí funkci náležitě nevykonává a v organizaci plavecké výuky v rámci povinné školní docházky jsou shledány podstatné nedostatky.
- Klíčová slova:** Česká republika, Francie, školní vzdělávání, plavecká výuka

ABSTRACT

Title: Czech and French concept of swimming lessons in school.

Objectives: The objective of the study is to provide basic information about the concepts and management of swimming training at elementary schools, middle schools, high schools, universities and clubs in France. At the same time, use available resources to outline the functioning of swimming lessons in the Czech Republic and compare both of these systems.

Methods: The method of analysis and synthesis was used to process the collected information. The obtained information about the Czech and French concept of swimming lessons in schools and clubs was subsequently compared.

Results: Based on a comparison of the concepts of both countries, we found that these systems differ significantly. Although under the auspices of the same body, in France the Ministry of Education has much greater competence and the result is a very well-organized concept of swimming instruction. In comparison with the Czech Republic, it then appears that no institution managing the function is properly performed and significant shortcomings are found in the organization of swimming lessons within compulsory school attendance.

Keywords: Czech Republic, France, school education, swimming lessons

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

6eme	Sixième (Šestá třída druhého stupně základní školy)
5eme	Cinquième (Sedmá třída druhého stupně základní školy)
4eme	Quatrième (Osmá třída druhého stupně základní školy)
3eme	Troisième (Devátá třída druhého stupně základní školy)
APŠ	Asociace plaveckých škol
ASSN	Attestation scolaire „savoir-nager“ (Školní osvědčení „umím plavat)
BF1	Brevet fédéral 1er degré (Trenérská licence plavecké federace 1. třídy)
BF2	Brevet fédéral 2eme degré (Trenérská licence plavecké federace 2. třídy)
BPJEPS AAN	Brevet professionnel de la jeunesse, de l'éducation populaire et du sport Activités aquatiques et de la natation (Státní certifikát pro výuku plavání a pohybových aktivit ve vodním prostředí)
CE1	Cours élémentaire première année (Druhá třída prvního stupně základní školy)
CE2	Cours élémentaire deuxième année (Třetí třída prvního stupně základní školy)
CIAA	Conseil Interfédéral des Activités Aquatiques (Meziresortní rada pro vodní aktivity)
CM1	Cours moyen première année (Čtvrtá třída prvního stupně základní školy)
CM2	Cours moyen deuxième année (Pátá třída prvního stupně základní školy)
CNOSF	Comité national olympique et sportif français (Francouzský národní olympijský výbor)
CP	Cours préparatoire (První třída základní školy)

DASEN	Directeur Académique des Services de l'Education Nationale (Akademický ředitel národního vzdělávání)
DEJEPS	Diplôme d'Etat de la jeunesse, de l'éducation populaire et du sport (Trenérská licence ve zvolené sportovní specializaci)
ENF	École de Natation Française (Francouzská plavecká škola)
ENF1	École de natation 1er niveau (1. úroveň francouzské plavecké školy)
ENF2	École de natation 2eme niveau (2. úroveň francouzské plavecké školy)
ENF3	École de natation 3eme niveau (3. úroveň francouzské plavecké školy)
EPS	Education physique et sportive (Tělesná výchova a sport)
FFN	Fédération Française de Natation (Francouzská plavecká federace)
FINA	Fédération Internationale de Natation (Mezinárodní plavecká federace)
IA	Inspecteur d'académie (Akademický inspektor)
IA-Dasen	Inspecteur d'Académie – Directeur Académique des Services de l'Education Nationale (Akademický inspektorát – Akademický ředitel národního vzdělávání)
INSPE	Instituts Nationaux Supérieurs du Professorat et de l'Éducation (Národní institut pro další vzdělávání)
IPR	Inspecteur pédagogique régionaux (Regionální pedagogický inspektor)
MNS	Maitre Nageur Sauveter (Plavčík)
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
Première	Druhý ročník střední školy
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání

Seconde	První ročník střední školy
ŠVP	Školní vzdělávací program
Terminale	Třetí (poslední) ročník střední školy

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíle, úkoly a metodika práce	13
3	Deskriptivně-analytická část práce	15
3.1	Plavecká výuka v České republice	15
3.1.1	Koncepce plavecké výuky	15
3.1.2	Etapy procesu plavecké výuky	20
3.1.3	Organizace a očekávané výstupy plavecké výuky	23
3.1.4	Personální a materiální krytí	26
3.2	Plavecká výuka ve Francii	29
3.2.1	Ministerstvo školství a mládeže	29
3.2.1.1	Koncepce plavecké výuky	29
3.2.1.2	Etapy plavecké výuky	31
3.2.1.3	Organizace plavecké výuky	33
3.2.1.4	Celostátní výstupy	37
3.2.1.5	Personální a materiální krytí	43
3.2.2	Francouzská plavecká federace (Fédération Française de Natation)	46
3.2.2.1	Francouzská plavecká škola (L'Ecole de Natation Française)	46
3.2.3	Program „Učím se plavat“ (J'apprends á nager)	53
4	Komparace koncepcí plavecké výuky v ČR a Francii	55
5	Diskuze	60
6	Závěr	68
	Seznam použité literatury	69
	Přílohy	76

1 ÚVOD

Tématem mé diplomové práce je porovnání české a francouzské koncepce školní plavecké výuky. Každý národ má vlastní způsob řízení vzdělávání a Francie patří mezi evropské státy, které jsou pro nás inspirativní. Mají detailně zpracovaný a dlouhodobě fungující systém školní plavecké výuky, s navazujícím úspěšným sportovním tréninkem a patří tak mezi velmoci v plaveckých sportech. Příkladují plavecké gramotnosti dětí a mládeže velký význam a snaží se tak snížit riziko ohrožení života při aktivitách ve vodním prostředí.

Diskuse, zda by vůbec mělo být plavecké vzdělávání zařazeno do povinné školní docházky v České republice, byla ukončena zařazením plavecké výuky do Rámcového vzdělávacího programu se závaznými výstupy. Plavání se tak stalo jedinou pohybovou (sportovní) aktivitou, která má definovány specifické žákovské kompetence. V 80. letech minulého století byl v ČR nastaven fungující systém školní plavecké výuky, který se po roce 1989 v podstatě zhroutil. Absence řídicího orgánu znemožnila jeho celostátní koordinaci a zařazení plavání do rozvrhů žáků se včlenilo pod pravomoc jednotlivých školských zařízení. Nyní se opět vracíme k úvaze o nezbytnosti povinné plavecké výuky. Správnost této myšlenky nám může pomoci ověřit právě rozbor jiného, fungujícího vzdělávacího systému.

Cílem této diplomové práce je ukázat, že plavecká výuka bezesporu patří do konceptu povinné školní docházky. Pomocí analýzy francouzského systému můžeme získat nové podněty a postupy, které mohou být inspirativní pro zkvalitnění již nastaveného vzdělávacího programu v ČR. Klademe si zejména otázky související s řízením plavecké výuky, se zajištěním vzdělávání pedagogického vedení, či jaké dovednosti jsou od žáků různých věkových kategorií očekávány. Tyto a mnohé další informace, které při zpracovávání diplomové práce získáme, nám mohou pomoci odhalit stěžejní nedostatky, jimiž česká koncepce trpí.

Každý systém má samozřejmě své pozitivní i negativní stránky. V rámci mého ročního studia na francouzské univerzitě v Lille jsem využila možnosti zúčastnit se několika přednášek s tématem školní plavecké výuky. Byla jsem v

kontaktem s vědeckým týmem, který se touto problematikou zabývá a patří mezi několik vybraných univerzit ve Francii, které jsou zvoleny pro výzkum právě v této oblasti. Spolupráce s tímto elitním týmem mě inspirovala a motivovala k tomu, abych pomocí komparace obou systémů docílila zajímavých zjištění, která mohou být pro praxi v České republice užitečná.

2 CÍL, ÚKOLY A METODIKA PRÁCE

Cíl práce

Cílem diplomové práce je zprostředkovat základní informace o koncepci a řízení plavecké výuky na základních, středních a vysokých školách a v plaveckých oddílech ve Francii. Současně prostřednictvím dostupných zdrojů nastínit fungování výuky plavání v České republice a provést komparaci obou těchto systémů.

V práci se zaměříme především na koncepci plavecké výuky a její obsahovou stránku. Dále budeme porovnávat organizační, personální a institucionální zajištění a také materiální podmínky pro plaveckou výuku. Zajímat nás budou zejména očekávané výstupy, soustředíme se na vzdělání pedagogického vedení, ale i na to, jakým způsobem jsou vyučující kontrolováni.

Úkoly práce

1. Získat a analyzovat informace o řízení plavecké výuky v České republice rešerší dostupných informačních zdrojů.
2. Získat informace o řízení plavecké výuky ve Francii analýzou informačních zdrojů a konzultací s profesory na Univerzitě v Lille.
3. Kriticky zhodnotit získané údaje a provést komparaci obou systémů.
4. Navrhnout náměty pro českou didaktiku plavání a řízení plavecké výuky.

Metody práce

Poznatky k dané problematice, týkající se České republiky, získám z literárních zdrojů. Informace o systému výuky plavání ve Francii budu shromažďovat a následně třídit z elektronických zdrojů, z přednášek a interních dokumentů, které mi poskytl prof. François Potdevin, odborník na školní výuku plavání ve Francii. Dalším zdrojem informací mi budou přednášky Francouzské plavecké federace, kterých jsem se účastnila a prezentace, které mi poskytl Franck Haudegand, svazový specialista na výuku plavání. Ke zpracování veškerých

informací použiji metodu analýzy a syntézy a v závěrečném porovnání obou systémů využiji metody komparativní.

Metoda analýzy je velmi často používaná metoda, kterou lze charakterizovat jako postupný sběr informací, jejich třídění, hodnocení a následnou interpretaci (Peterková, 2011). Analýza je prostředek umožňující v mnohotvárnosti jevů, vlastností a specifických stránek objektu odhalit to hlavní, co tvoří jeho podstatu. Syntéza je myšlenkový postup, ve kterém na základě určitého, vědecky stanoveného kritéria vytváříme celistvou představu zkoumaných jevů. Analýza a syntéza tvoří nedílnou jednotu: oba postupy se prolínají a doplňují (Liška, 2003).

V závěru použiji metodu komparativní a porovnáám systém výuky v České republice a ve Francii. Tato metoda vychází z metody analýzy, která nám poskytuje potřebný rozbor zkoumaných jevů. K porovnání dvou a více jevů je nezbytné najít shodné znaky, dle kterých mohu jevy srovnávat. Zároveň je třeba předem stanovit vhodná kritéria, která nám umožní zjistit, v čem se zkoumaný jev shoduje a v čem se liší.

Výzkumné otázky

1. Je plavecká výuka v České republice řízena stejnými institucemi s totožnými nebo podobnými kompetencemi a závaznými dokumenty jako ve Francii?
2. Bude se koncepce plavecké výuky v ČR a ve Francii lišit z hlediska výukových etap, po obsahové stránce a očekávanými výstupy?
3. Je zaveden stejný systém vzdělávání a kvalifikace učitelů plavání a jejich kontroly v ČR a ve Francii, když jsou obě země členy Evropské unie?

3 DESKRIPTIVNĚ – ANALYTICKÁ ČÁST PRÁCE

3.1 Plavecká výuka v České republice

3.1.1 Koncepce plavecké výuky

V bývalém Československu bylo plavecké vzdělávání, společně s plaveckými sporty, metodicky řízeno v rámci působnosti Československého svazu tělesné výchovy a sportu. Bylo povinné ve školách poskytujících základní vzdělání od roku 1934 do roku 2007. Po roce 1989 Český svaz plaveckých sportů vyjmul oblast plavecké výuky ze svých kompetencí, přestože většina národních federací naopak výuku vnímala jako neoddelitelnou součást plaveckého sportu. Velmi dobře fungující organizace povinné plavecké výuky zůstala bez jakéhokoliv zaštitění a nepřímo postupně měnila i vztahové a řídicí podmínky zabezpečení školního plavání (Pokorná, 2017). V roce 1992 vznikla Asociace plaveckých škol (dále jen APŠ). Jedná se o občanské sdružení, jehož členy jsou plavecké školy i další subjekty, zabývající se plaveckou výukou ve všech jejích rozličných formách. Tato asociace vznikla s cílem zastupovat zájmy všech sdružených subjektů navenek, hlavně při jednání se státními institucemi, v oblasti financování a legislativy (URL1). Asociaci se však nedařilo komplexně zastřešit činnost plaveckých škol v České republice, a to hlavně metodicky. Malá aktivita APŠ vedla k nespokojenosti ředitelů plaveckých škol, a k jejich postupnému odcházení. To byl také důvod k založení nové organizace, zastupující progresivní plavecké školy v ČR. V roce 2013 tedy vznikla Česká unie školního plavání, která si dává za cíl napomáhat školní výuce plavání a být partnerem všech subjektů, kterých se výuka plavání nějakým způsobem týká (Botek, 2014).

Pro současnou výuku plavání v rámci učiva na základní škole jsou závazné pouze dva dokumenty, které ovšem nejsou dostatečně rozpracované a postrádají mimo jiné i objektivní očekávané výstupy. Neexistuje ani žádná garance, že jsou dokumenty v praxi respektovány. Jedná se o vyhlášku č 48/2005 Sb., o základním vzdělání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, kterou schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České

republiky (dále jen MŠMT ČR) a v platnost vyšel také Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání (dále jen RVP ZV). Tento RVP ZV jednotlivé školy zpracovaly do svého Školního vzdělávacího plánu, podle kterého probíhá výuka na jednotlivých školách. Řada plaveckých škol ovšem provozuje výukovou činnost zcela autonomně, často velmi nezávisle i na školním vzdělávacím plánu určité školy. V praxi výuku plavání většinově zajišťují základní školy na základě smluvního vztahu s plaveckou školou, méně často organizují plaveckou výuku samy. V těchto souvislostech lze uvažovat o dvou základních nedostatcích v plavecké výuce. Je to problém vztahující se k zajištění řízení výuky a její obsahové nejednotnosti, a to včetně kritérií výstupního hodnocení. A dále také nevyužívání odborného potenciálu učitelů tělesné výchovy a jejich nízké zapojení do realizace plaveckého vzdělávání žáků, za které základní školy, při zařazení plavecké výuky do školních vzdělávacích plánů, zodpovídají (Pokorná, Čechovská, 2013).

V roce 2005 schválilo MŠMT ČR vyhlášku, ve které je stanoveno, že plaveckou výuku lze realizovat v souladu se Školním vzdělávacím programem (dále jen ŠVP), zpravidla ve dvou po sobě následujících ročnících prvního stupně v rozsahu nejméně 20 vyučovacích hodin během jednoho ročníku. Touto novelou vyhlášky se změnila povinná plavecká výuka na nepovinnou. Rozhodovací rámec se dostal plně do kompetence ředitelů škol a výuka plavání tedy závisela na tom, zda byla zařazena do ŠVP dané školy. Pokud škola zařadí do ŠVP základní plaveckou výuku, realizuje ji na 1. stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin. Očekávané výstupy je možné splnit již v 1. období 1. stupně. O zařazení do ročníků také rozhoduje ředitel školy. Ve výjimečných a odůvodněných případech (zejména nedostupnost bazénu z důvodu jeho rekonstrukce nebo nepřiměřená vzdálenost bazénu) je možné základní plaveckou výuku dočasně přesunout do jiného ročníku, příp. nerealizovat, pokud není možnost ji zajistit v rámci povinné školní docházky (Čechovská, 2019).

Od 1. září 2007 vstoupil v platnost systém Rámcových vzdělávacích programů (dále jen RVP) pro základní školy, gymnázia a střední odborné školy. RVP je nejdůležitější vzdělávací dokument v rámci reformy školství v České republice. Plavání v něm najdeme ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, a ve vzdělávacím oboru tělesná výchova. Mezi základní priority této vzdělávací oblasti

patří vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody, ale také ochrana zdraví a aktivní ovlivňování zdraví. Plavání spadá na prvním i druhém stupni ZŠ pod Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností. Mezi základní dovednosti, které by se měl žák na prvním stupni základní školy naučit patří:

- „hygiena plavání“,
- adaptace na vodní prostředí,
- základní plavecké dovednosti,
- jeden plavecký způsob (plaveckou techniku),
- prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu“ (Vavrošová, 2014).

Po základní plavecké výuce by měla být organizována zdokonalovací plavecká výuka. Pokud neproběhla základní plavecká výuka, musí předcházet adaptace na vodní prostředí a základní plavecké dovednosti – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti (Čechovská, 2017a).

Výuka je chápána jako dlouhodobý pedagogický proces otevřený ranému i seniorskému věku. Součástí plaveckého vzdělávání je i dětské plavání. Při nízkém věku začátečnicků se důsledně přihlíží k vývojovým možnostem jedinců. Důraz by měl být kladen na proces senzomotorické adaptace a osvojení si základních plaveckých dovedností. Adaptace na podmínky pohybového učení se týkají nejen adaptace na fyzikální vlastnosti vody, ale také na bazénové prostředí, sociální skupinu a učitele, na režimové zvláštnosti plavecké výuky. Základní plavecké dovednosti představují klíčové předpoklady pro pozdější nácvik efektivní plavecké lokomoce. Ve výuce sportovních plaveckých způsobů by měl být kladen důraz přednostně na didaktiku kraulu. Výuku plaveckého způsobu prsa zahájit jen při velmi dobrých podmínkách výuky (malá skupina, vhodný bazén, učitel ve vodě, dobře spolupracující začátečník). Prvky sebezáchrany by se měly vyučovat od přípravné plavecké výuky. Současná didaktika plavání se brání dogmatickým metodickým řadám, které unifikuji obsah i formu výuky, neumožňují individualizaci výuky. Snažíme se naopak hledat modelovou techniku odpovídající vývojovým možnostem nebo specifickým potřebám jedince a stejným požadavkům odpovídají postupy a metody nácviku plaveckých dovedností i plavecké lokomoce. V současné české didaktice se využívá kontaktní

dopomoci, při které je učitel často ve vodě společně s žákem. Ve výuce se používají vhodné plavecké pomůcky. Nadlehčovací pomůcky ovlivňující polohu těla využíváme jen ve specifických případech v průběhu pohybového učení. Ne tak, aby kompenzovaly nevhodné podmínky pro plaveckou výuku, jakými jsou například nedostatečný přístup učitele k okraji bazénu nebo hloubka bazénu, kdy ani učitel nedosahuje dna. Cvičení na suchu má na prvotní vytvoření představy pohybu a první pohybovou zkušenost s pohybem jen omezenou roli. Umožňuje zdůraznit klíčové momenty pohybu a nastavit segmenty těla. Smyslem není naučit pohyb na suchu do dokonalosti a přenést ho do vody. Plavecký začátečník by měl být během výuky stále motivovaný ke spolupráci v pohybovém učení. Přesto hru ve vodě chápeme více jako metodu než cíl. Míru spolupráce pomáhá zajišťovat i délka lekce přiměřená vývojovým možnostem a specifickým potřebám jedinců i s vazbou na teplotu vody. Z hlediska současné didaktiky plavání je nevhodné slučování dvou lekcí školního plavání (90 minut) při teplotě vody běžné ve veřejných bazénech, s dlouhým intervalem mezi lekcemi (14 dní) (Čechovská, 2019).

Postačující úroveň plavání Čechovská (2008) charakterizuje jako plaveckou gramotnost. Ta byla v minulosti, a je i v současnosti, vnímána jako součást obecné vzdělanosti, a je neodmyslitelnou součástí pohybové gramotnosti. Objevuje se nejen v základních způsobech lokomoce, ale projevuje se i jako specifické dovednosti balančního charakteru, je potřebná pro koordinovaný efektivní pohyb a souvisí s vnímáním kvality pohybu a jeho účinným řízením. Plavecká gramotnost ochraňuje lidský život a zdraví, ale umožňuje také zařadit pohybové aktivity ve vodě do pohybově aktivního životního způsobu od raného věku do pozdního stáří. Proto jí ve vzdělávání dětí a mládeže přikládáme mimořádný význam, patří do nezbytného vzdělávání a měla by být zajištěna péčí rodičů i školských institucí (Čechovská, 2013).

Čechovská, Miler (2019) rozlišují plaveckou gramotnost na primární a následnou. Primární plavecká gramotnost představuje bezpečné zvládnutí vodního prostředí, které předpokládá osvojení sebezáchranných dovedností adekvátních věku a vztahujících se na celou populaci, tedy i na osoby se specifickými potřebami (Nováková a kol., 2015). Pro primární plaveckou gramotnost zajišťující ochranu života jsou v raném dětském věku důležité dovednosti:

- klidně zatajit dech při kontaktu obličeje s vodou,
- zorientovat se pod vodní hladinou otevřením očí, vyhodnotit, kterým směrem je třeba se pohybovat k vodní hladině,
- dosáhnout vodní hladiny: šlapáním vody, pedálovým nebo jakýmkoliv záběrovým pohybem dolních končetin s doprovodným pohybem paží,
- zaujmout vznášecí polohu na zádech a setrvat bezpečně na vodní hladině co nejdéle (Čechovská, 2013).

V nácviku plavecké lokomoce v primární gramotnosti již tedy preferujeme hledisko následného využívání plavecké lokomoce a učíme plavecké způsoby v jejich modelové formě. Jen u dětí v raném věku tolerujeme neúčinnou, primitivní plaveckou motoriku (Čechovská, 2013). Sebezáchrana zahrnuje jak zvládnutí pádu do vody, tak následné dosažení bezpečné zóny, tj. dovednost doplavat na mělčinu, k okraji bazénu. Zvládnutím těchto sebezáchranných dovedností se prodlužuje čas pro eventuální záchrannou akci ze strany dospělého (Čechovská, Miler, 2019). V dospělosti se pak předpokládá, že jsme kompetentní ochránit při kontaktu s vodním prostředím nejen sebe, ale do určité míry i druhého unaveného či tonoucího plavce. Je žádoucí, aby jedinec byl vybaven plaveckými pohyby, které nezatěžují negativně pohybový aparát, s důrazem na účinnou plaveckou techniku vyznačující se korektně zvládnutou plaveckou polohou, plaveckým dýcháním a symetrií v modelových záběrových pohybech (Nováková a kol., 2015). Současná didaktika plavání doporučuje v dětském věku spíše plavecké způsoby kraul a znak, u starších dětí a u dospělých je možný i nácvik plaveckého způsobu prsa, který je z hlediska korektního osvojení záběrových pohybů náročnější. Přiměřeně věku, somatické a psychomotorické zralosti, je modelovaná překonaná vzdálenost postupně navyšována s cílem dosažení dovednosti souvisle plavat na vzdálenost 200 m a více (Čechovská, Miler, 2019).

Následná plavecká gramotnost tedy představuje bezpečné zvládnutí plaveckých dovedností pro možnost jejich celoživotního využívání, dominuje plavecká lokomoce, ale jde i o další dovednosti, které lze využít ve velmi různorodých pohybových aktivitách ve vodě. S takto chápanou plaveckou gramotností souvisí i povědomí o benefitech, které přináší kontakt s vodním prostředím a pohybové aktivity v něm (Čechovská, 2013). Cílem není pouze ve vodním prostředí „přežít“. Výuka se zaměřuje na celoživotní, efektivní využívání

plavecké gramotnosti pro podporu zdraví, regeneraci, využívání vodního prostředí ve volném čase, seberealizaci v plaveckém sportu a pro další účely (Čechovská, Miler, 2019).

3.1.2 Etapy procesu plavecké výuky

Z hlediska plaveckého vzdělávání a ve vazbě na stupně plavecké gramotnosti Pokorná (2017) člení plaveckou výuku do tří etap, přípravnou, základní a zdokonalovací. Cílem všech etap výuky, resp. plaveckého vzdělávání, je vést žáky k zodpovědnosti v kontaktu s vodním prostředím, ale také zprostředkovat ve vodě radostné zážitky, které mohou být motivující k pravidelnému plavání nejen v dětství, ale i dospělosti.

I. Přípravná plavecká výuka

V přípravné etapě se nejedná o plavání jako takové, ale zejména o adaptaci dítěte na vodní prostředí (Ševčíková, 2011). Hlavním cílem je především sensorická adaptace smyslových orgánů na kvality nezvyklého prostředí, jeho respektování a přizpůsobování se specifikám vodního prostředí. Adaptaci na vodní prostředí je dle Bělkové (1994) možno rozvíjet již ve velmi raném věku, neboť tato schopnost je dětem přirozená. Čím dříve na tento fakt navážeme, tím příznivější vytvoříme předpoklady pro výuku plavání.

Čechovská, Jurák (2005) dělí přípravnou etapu na tyto části:

- „plavání“ v kojeneckém věku formou plavání dětí s rodiči,
- „plavání“ v batolecím věku formou plavání dětí s rodiči nebo skupinové výuky,
- přípravnou plaveckou výuku předškolního plavání formou plavání dětí s rodiči nebo skupinové výuky,
- přípravnou plaveckou výuku jako součást základní plavecké výuky ve školním nebo dospělém věku.

Pod kojeneckým plaváním z plaveckého hlediska spatřujeme převážně spontánní pohybovou aktivitu dítěte ve vodě. Smyslem je vytváření podmínek k pohybovým projevům kojenců, v podněcování a rozvoji těchto projevů příjemnou

pohybovou aktivitou (Čechovská, 2007). Důležitá je adaptace na zvláštní vlastnosti vodního prostředí a nácvik základních plaveckých dovedností. Čechovská (2010) rozlišuje 5 skupin základních plaveckých dovedností, jejichž zvládnutí zaručuje bezpečný pohyb ve vodním prostředí a současně vytváří dobré předpoklady pro pozdější nácvik efektivní plavecké lokomoce:

- plavecké dýchání,
- vznášení, rovnováha ve vodě, splývavé polohy,
- potopení obličeje, hlavy, zanoření a orientace pod hladinou,
- kontrolovaný vstup, pády a skoky do vody,
- základy záběrových pohybů, rozvoj pocitu vody.

Čechovská (2003) u první skupiny dovedností klade důraz na nácvik úplného, prohloubeného výdechu spojeného s celým potopením hlavy. Výdechy je třeba zvládnout opakovaně, s určitým řízeným režimem připravujícím koordinaci dýchání se záběrovými pohyby. Druhou skupinou jsou dovednosti spojené s plaveckou polohou. Jde o nácvik stabilizace splývavé polohy na prsou a na zádech s výdrží, paže jsou ve vzpažení. Dále o nácvik floatingu neboli vznášení se ve vodě v tzv. sebezáchovné poloze. Finální dovedností je zvládnuté dynamické splývání, nejprve s navozeným splývání, kdy impuls k pohybu dá učitel, posléze se samostatným odrazem od stěny bazénu. Splývání nacvičujeme v poloze na prsou i na zádech. Třetí skupinou jsou dovednosti umožňující uvolněné potopení obličeje a dále celé hlavy ve vertikální poloze, zvládnutí orientace a přetáčivého pohybu pod hladinou. Dovednosti z této skupiny vnímáme jako náročnější než prosté potopení obličejové části hlavy. Spojujeme je např. s dovedností zanořit se střemhlav a vylovit předmět z nevelké hloubky nebo provést překot ve vodě. Čtvrtou skupinou jsou dovednosti spojené se zvládnutím vstupu do vody. Jedná se o základní pády a skoky do vody ze snížených poloh i ze stoje. Pátou skupinou dovedností směřujeme ke kultivaci vnímání vodního prostředí, rozvoje pocitu vody a osvojení si prvků záběrových pohybů.

Dle Pokorné (2017) základní plavecké dovednosti jsou předmětem přípravné plavecké výuky v předškolním věku nebo na počátku mladšího školního věku a jejich zdokonalování probíhá na vyšší úrovni i v etapách následných.

II. Základní plavecká výuka

Dle Hocha a kol. (1983) je cílem základní plavecké výuky naučit plavat jedním způsobem na takové úrovni, aby člověk zvládl vodní prostředí v jednoduchých podmínkách a Čechovská, Jurák (2005) přidávají i důležité prvky záchranného plavání. V této etapě je rozhodující zvolit první plavecký způsob, který se děti budou učit. V minulosti bylo tradicí učit jako první způsob prsa, avšak postupem času se přešlo k nácvičce způsobu kraul nebo znak a v současné době záleží jen na samotném cvičiteli, který způsob určí za první nacvičovaný. V této etapě motorická složka adaptace nabývá převahy, neboť didaktickým úkolem je zvládnout pohybovou strukturu prvního plaveckého způsobu, event. základních prvků způsobů dalších. Jde především o nácvičce plavecké motoriky, která je projevem koordinace senzomotorických a vegetativních funkcí ve vodním prostředí (Pospíšilová, 2007).

Etapa základní plavecké výuky probíhá zpravidla na 1. stupni základní školy ve 2. až 4. ročníku a dítě zde rozšiřuje svou primární gramotnost o dovednost plavecké lokomoce. Cílem základní plavecké výuky je po pádu do vody nejen dosáhnout hladiny, ale i doplavat do bezpečné hloubky vody (Čechovská, 2013).

III. Zdokonalovací plavecká výuka

Zdokonalovací plavecká výuka přirozeně navazuje na základní plaveckou výuku a její absolvování spojujeme víceméně se starším školním věkem a případně adolescencí (Pokorná, 2017). Úkolem této etapy je dle Hocha a kol. (1983) zdokonalit plavání na takovou úroveň, aby se plavec dovedl vyrovnat i s obtížnějšími překážkami vodního prostředí, aby odstranil případné chyby, aby získal plavecké dovednosti v jiných způsobech plavání a naučil se záchranně tonoucích. Vytvářejí se tak podmínky pro využití plavání ve všech směrech i základ pro sportovní plavání.

Cílem této etapy je zdokonalit první určený plavecký způsob a naučit a zdokonalit plavecké způsoby další. Je také nutné neustále upevňovat adaptaci na vodní prostředí a zvyšovat tím plaveckou zdatnost. Snažíme se vytvářet pohybový návyk – automatizaci, aby se mohla pozornost a myšlení přepojit na plnění jiných

pohybových operací. Ve zdokonalovacím plaveckém výcviku se soustředujeme především na zpřesňování pohybu v těchto směrech:

- odstranit zbytečné a neúčelné pohyby,
- zvětšit rozsah záběrových pohybů,
- odstranit nepřiměřené svalové úsilí,
- nácvik správného pohybového rytmu,
- sladění celkové koordinace pohybů a činností vegetativních orgánů (Ševčíková, 2011).

3.1.3 Organizace a očekávané výstupy plavecké výuky

Plavecká výuka žáků základních škol je v našem státě organizována od konce šedesátých let 20. století Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Tato dlouhodobá a systematická činnost prokázala nejen svoji životaschopnost, ale především účelnost a prospěšnost, díky níž se povedlo téměř úplně odstranit plaveckou negramotnost žáků základní školy. (Čechovská, 2017a). Jedinci, kteří podstoupili řízenou plaveckou výuku, plavou obecně na vyšší úrovni a jsou více plavecky gramotní než jedinci, kteří plaveckou výukou neprošli (Pokorná, 2017).

V předškolním věku nebo na začátku školní docházky je realizována přípravná plavecká výuka a na konci tohoto období při dobrých podmínkách i základní plavecká výuka. Ve věku zhruba šesti let se u talentovaných a motivovaných dětí může začít s přípravným plaveckým tréninkem, v němž se rozvíjejí plavecké dovednosti a postupně, v průběhu následujících tří let, se nacvičuje technika všech sportovních plaveckých způsobů (Čechovská, 2007).

Základní plavecký výcvik je součástí tělesné výchovy na 1. stupni základní školy, především v druhých a třetích třídách. Samotná cvičební jednotka trvá zpravidla 45 minut, ale může být přizpůsobena věku dětí a podmínkám výcviku. Pokud má škola k dispozici školní bazén, může být výcvik organizován právě v těchto prostorách v rámci hodin povinné tělesné výchovy. Jestliže bazén není k dispozici v prostorách školy, účastní se základního plaveckého výcviku prostřednictvím kurzů plavání. Povinností školy je výcvik zajistit, ale nemusí ho sama uskutečňovat. Formou jednotlivých lekcí jej může organizovat plavecká

škola, jak tomu ve většině případů i je (Vavrošová, 2014). Bohužel se často jedná o komerční plavecké školy, jejichž instruktoři nemají kvalitní plavecké vzdělání a vydávaná „Mokrá vysvědčení“ nejsou objektivně podložena pohybovým projevem a výkony dětí (Čechovská, 2017b).

Z hlediska frekvence jednotlivých lekcí, by bylo dle Vavrošové (2014) nejefektivnější, aby probíhala v počáteční fázi denně. Toto je samozřejmě v praxi neuskutečnitelné, a proto výuka probíhá zpravidla jedenkrát týdně. Počet lekcí je v rámci základního plaveckého výcviku 20 hodin v každém ze dvou po sobě následujících ročníků, tedy celkem 40 hodin plavecké výuky. Pokud je výcvik prováděn formou kurzů plavání, bývá pravidlem, že jednotlivé školy musí dojíždět do příslušného bazénu autobusem. Z důvodu velkých nákladů na dopravu, jsou jednotlivé lekce spojovány do dvou cvičebních jednotek, a trvají 90 minut.

Podmínky bazénu by měly vyhovovat jak efektivnosti výuky, tak z bezpečnostního hlediska. Instruktor plavání by neměl překračovat maximální kapacitu dětí, která je dle metodického pokynu Ministerstva školství a mládeže 10 neplavců, nebo 16 plavců (Markvartová, 2012). Na počátku jsou děti rozděleny do skupin podle úrovně své výkonnosti. Pro kvalitní výuku by se počet ve skupině měl pohybovat v rozmezí mezi 8 - 12 dětmi na jednoho cvičitele. Realita pro podmínky výuky je ale bohužel většinou odlišná. Počet plavců, ale i neplavců je mnohdy mnohem vyšší než stanovuje norma (Vavrošová, 2014).

V rámci RVP pro základní vzdělávání jsou uvedeny dvě skupiny očekávaných výstupů:

- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti,
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti (Čechovská, 2017b).

Hoch a kol. (1983) očekával od dětí ve věku do 7 let uplavat nejméně 10 m, děti do 14 let měly uplavat nejméně 50 m a u dětí nad 14 let požadoval překonat plaváním více jak 100 m. Přísnější hodnocení uvádí Čechovská, Miler (2008), kteří považují za plavce dítě do 10 let, které uplave 100 m a více. Dítě,

kteře uplave mēnē než 100 m má pouze astenou znalost plavání a dtē, kteře neuplave ani 10 m označují jako neplavce. Dtē staršího školního věku jz autoř přřazuj k dospel populaci a kladou požadavek 200 m. Aktuálnější křtria ve vztahu k plaveck způsobilosti jsou prezentovány formou plaveckých testů pro první stupeň Z uplavání 25 m, pro druh stupeň Z uplavání 25 – 50 m, pro střední školy 50 – 100 m a pro vysokoskolsk studenty 100 m. (Pokorn, echovsk, 2013). Je nutné si uvědomit, že pouh uplavan vzdálenost ještě nemusí být zcela vypovídající o skuten plaveck gramotnosti jedince např. o kvalitě jeho osvojených plaveckých dovedností (Pokorn, 2017). V dospělosti předpokládáme, že jsme kompetentní ochránit při kontaktu s vodním prostředím nejen sebe, ale jsme do urit míry připraveni pomoci i druhému. Tyto kompetence je mon získat v zchrannm plavání na rznch uřovnch náročnosti. Z hlediska plaveck lokomoce by ověření kompetence vyžadovala překonání vzdálenosti spíše zhruba 400 m, ale každopádně v přírodních podmínkách tak, aby bylo zřejm, že například pocit hloubky pod sebou, proud, vlny atd. plavce nezaskočí (echovsk, 2013). Ke skutečnému prověření kvality zvldnut plaveckých dovedností dochází reln v přírodních podmínkách, ve vodě, kteří nemusí být přzran, s pocitem hloubky pod sebou, v chladnj proudící vodě či při pohybu ve vlnách. Pro dovednost zvládnout pd do vody je dleit nacvičovat klidn zatajen dechu při kontaktu obličeje s vodou. V dtskm plavání je propracovan didaktika řízeného zanořn, v pozdějším věku se nacvičuje jz přímo plaveck dýchání. Po dosaen hladiny je nutn nacvičit zaujmutí vznec polohy na zádech, se snahou v poloze setrvat, přmřen vvojovm možnostem jedince, co nejdelší dobu (echovsk, Miler, 2019).

Plaveck gramotnost dtsk populace se po roce 1989 systematicky a podle jednotných křtri nezkoumá, i kdž jednotliv plaveck školy často určitou evaluaci vlastní činnosti provádějí a vydvj takzvan "Mokr vysvědčení" na zklad vlastní definice plavce. Ani po 20 letech není k dispozici alespoň rmcov koncepce „esk" plaveck výuky, na kteří by panovala shoda mezi plaveckými odborníky a praxí. Je nadefinovan primární a nsledn plaveck gramotnost, ale zkoumají se vsinov pouze uplavan metry a testov křtria vychzj z koncepcí před rokem 1989. (Pokorn, echovsk, 2013).

3.1.4 Personální a materiální krytí

Financování a legislativní rámec činností plaveckých škol dříve řešila Asociace plaveckých škol, která jak již bylo řečeno, nezvládala zajistit fungování plaveckých škol v České republice, a to jak institucionálně, tak ani metodicky. Postupně tedy docházelo k jejímu dílčímu štěpení a vznikla například Česká unie školního plavání a řada nových spolků, sdružení a plaveckých škol, které získaly svou autonomii (Pokorná, 2017). Česká školní inspekce ovšem tyto nově vznikající organizace nemůže kontrolovat. Na úroveň vzdělávání je tedy dohlíženo pouze v plaveckých školách, které mají statut účelového školského zařízení, a těch je v České republice pouze 7. Je jich tak málo, protože na tato zařízení jsou kladeny vysoké nároky, které ostatní plavecké školy mohou ignorovat. Například žádoucí kvalifikace pro učitele plavání ve školském zařízení by měla být:

- učitel tělesné výchovy (magisterské studium),
- absolvent vysokoškolských bakalářských oborů tělesná výchova a sport,
- instruktor plavání,
- dřívější kvalifikace učitel plavání I. a II. třídy,
- trenér plavání I. a II. třídy udělované akreditovanými pracovišti (Čechovská, 2019).

K tomu, aby si dítě osvojilo potřebné pohybové dovednosti při výuce plavání, je třeba, aby bylo vedeno nejen odborně, ale i pedagogicky připravenými učiteli a cvičiteli. Právě z toho důvodu by plavecký výcvik neměl vést někdo, bez příslušného vzdělání. Instruktoři, kteří vyučují v plaveckých školách, by měli absolvovat rekvalifikační kurz cvičitele plavání u vzdělávacích středisek s akreditací MŠMT ČR a na základě této licence mohou vyučovat plavání ve školských zařízeních (Vavrošová, 2014). Dosud má většina vyučujících (kromě odborného garanta plavecké školy, který má živnostenské oprávnění) tzv. kvalifikaci Cvičitel nebo Instruktor III. třídy s rozsahem výuky pouze 50 – 70 hodin. Jeho vzdělavatele a udělovatele ale nemá nikdo pod kontrolou (Miler, 2017). Plavecká výuka je tedy často vedena nedostatečně vzdělanými pedagogickými pracovníky. Navíc učitelé doprovázející děti na plavání jsou často

plavecky negramotní, což je v rozporu s metodickým pokynem MŠMT ČR (Kouba, 2015).

Úroveň vzdělání osob zajišťujících výuku významně ovlivnil zákon o živnostenském podnikání. S jeho podporou vznikly soukromé plavecké školy a soukromí vzdělavatelé pro kvalifikace v oblasti sportu. Vzdělavatele pro oblast sportu u činností, které nepodléhají živnostenskému zákonu, v současnosti nikdo nekontroluje. V Národní soustavě kvalifikací jsou definovány kvalifikační a hodnotící standardy pro dvě kvalifikace: Instruktor dětského plavání a Instruktor plavání. Uchazeč o kvalifikace se nemusí vzdělávat, ale musí složit zkoušku u autorizované osoby (Čechovská, 2019). Autorizovanou osobou se stávají pracoviště na základě žádosti u Akreditační komise pro oblast sportu na dobu 3 let. Minimální rozsah výuky pro akreditovaný program je 150 hodin. Získání kvalifikace je podmíněno složením zkoušky z odpovídající profesní kvalifikace pro příslušnou oblast tělovýchovné činnosti, v tomto případě Instruktor plavání, případně Instruktor dětského plavání (Miler, 2017).

Za bezpečnost žáků při plavecké výuce zodpovídá po celou dobu výuky právnická osoba spolupracující se základní školou. Není zde možné přenesení zodpovědnosti na jiný subjekt (Dostálová, 2015). Odpovědnost za poskytování školní plavecké výuky nese ředitel školy a lekce lze zajistit:

- vlastními kvalifikovanými pedagogickými pracovníky,
- prostřednictvím plavecké školy jako školského účelového zařízení,
- u jiného subjektu provozujícího vázanou živnost „Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb“, nebo formou pronájmu bazénu a souvisejících prostor,
- přímo u právnické osoby, která vykonává činnost základní školy, jestliže tato osoba vlastní nebo spravuje bazén (Kouba, 2015).

Financování plaveckého výcviku se skládá z několika položek. Provozní náklady na pronájem bazénu a provozní náklady plavecké školy, která plaveckou výuku zajišťuje, jsou kryty z provozních prostředků zřizovatele základní školy. Ostatní neinvestiční výdaje, související s výukou plavání jsou kryty z finančních prostředků ze státního rozpočtu (Dostálová, 2015). Do nákladů na výuku patří:

- náklady na plat nebo mzdu pracovníka školy, který se výuky plavání účastní (ať již jako dohled nebo jako učitel plavání),
- náklady na učební pomůcky určené pro tuto výuku,
- náklady vyplývající ze smlouvy o zajištění výuky.

Právě tyto náklady jsou hrazeny ze státního rozpočtu, a to z normativních prostředků přidělovaných MŠMT ČR. Náklady na provoz bazénu (vytápění, úklid, čištění vody apod.) jsou hrazené školou z prostředků na provoz získané od svého zřizovatele (Čechovská, 2019). Na náklady za dopravu žáků do bazénu a zpět může, od školního roku 2017/2018, škola žádat prostředky z rozvojového programu MŠMT ČR „Podpora výuky plavání v základních školách“. Jeho účelem je poskytnout finanční prostředky pro podporu výuky plavání v rámci povinné školní docházky. Dotace je určena na dopravu žáků z místa poskytování vzdělávání do místa výuky plavání a zpět. Školy tedy již nejsou nuceny požadovat celou částku od zákonných zástupců svých žáků. Ne vždy ale dotace pokryje veškeré náklady (Salavcová, 2019).

Bezpečnost plavecké výuky je řešena Metodickým pokynem k zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, který udává: „Výuka plavání se uskutečňuje v zařízeních k tomu určených“. Ředitel školy musí ověřit dodržování hygienických podmínek ze strany zařízení určeného pro výuku plavání, odbornou úroveň poskytované výuky, podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany žáků. Při plavecké výuce se třída na základní škole dělí na skupiny, každou skupinu vede jeden vyučující. Nejvyšší počet žáků – plavců je 15, žáků – neplavců – 10. Výuku plavání provádí vyučující jen s jednou skupinou žáků. Pedagogický pracovník má přehled o celém prostoru výuky a všech žácích, kteří se výuky účastní. Pedagogický pracovník pravidelně provádí v průběhu výuky překontrolování počtu žáků. Totéž se provádí při jejím zakončení. Vyučující pedagogický pracovník věnuje zvláštní péči neplavcům. Jejich výuka se provádí podle možností odděleně v bazénu s odpovídající hloubkou vody. Odpovědnost za bezpečnost žáků při výuce plavání, která je realizována mimo školu, nesou pedagogičtí pracovníci, kteří žáky na výuku plavání doprovázejí. Doprovázející pedagogický pracovník je přítomen po celou dobu výuky. Pokud v celém průběhu výuky nemůže být zachován náležitý přehled o všech jeho žácích (účastnících), pedagogický pracovník plaveckou výuku

přerušit (Dostálová, 2015). Výuka plavání by se měla odehrávat v zařízeních k tomu určených, kterých je v republice velmi málo. Měl by být k dispozici hluboký i mělký bazén, s vodou teplejší než 26°C. Takové podmínky jsou v České republice výjimečné (Čechovská, 2017b). Ještě před zahájením výuky by měl ředitel školy ověřit odbornou připravenost personálu a zajištění bezpečnosti a zdraví žáků. Každou skupinu vede jeden vyučující, který výuku připraví s ohledem na věk a dosavadní dovednosti dětí. Pokud se jedná o děti, které ještě plavat neumí, měl by s výukou začínat vždy na místě, kde není příliš velká hloubka a děti tam pohodlně dosáhnou na dno. Vyučující zajišťuje také bezpečnost mimo plavecký bazén, například ve sprchách a šatnách, kde se žáci mohou snadno zranit (Dostálová, 2015). Vzhledem k tomu, že na učitele plavání (mimo školských zařízení) nejsou kladeny žádné nároky, výuka neprobíhá vždy dle metodických pokynů. Často je škola s činností plavecké školy nespokojena, ale nemá jinou možnost. Velkým nedostatkem v plavecké výuce je malé zapojení učitelů tělesné výchovy, přestože by měli být dobře připraveni na vedení lekcí, a MŠMT ČR proto přesouvá vyučování v rámci povinné školní docházky do komerční sféry (Čechovská, 2017b).

3.2 Plavecká výuka ve Francii

3.2.1 Ministerstvo školství a mládeže

3.2.1.1 Koncepce plavecké výuky

Základním pojmem ve výuce plavání ve Francii je „savoir-nager“, v překladu „umím plavat“ a dle Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche (URL17) se tím rozumí bezpečný pohyb ve vodním prostředí. Člověk, který umí plavat, má osvojené sebezáchranné dovednosti a je schopný se bezpečně pohybovat ve vodním prostředí s dozorem i bez něj (bazén, aquapark, přírodní vodní plochy, moře...). V tomto případě se nejedná o zvládnutí plaveckých způsobů či plaveckého tréninku, ale o ochranu života a zdraví při kontaktu s vodním prostředím.

Národní prioritou vzdělávacích programů v oblasti tělesné výchovy je zajistit řízenou plaveckou výuku, která zaručí plaveckou gramotnost všech dětí daného věku. Osvojení základních plaveckých dovedností a získání základů plavecké lokomoce je koncipováno do čtyř výukových cyklů během povinné školní docházky na mateřské, základní a střední škole. Znalosti a dovednosti se získávají postupně a jsou pravidelně hodnoceny. Pokud se ve výuce objeví neplavci, obsah jednotlivých cyklů musí být upraven a adaptován tak, aby i tito žáci splnili cíle programů (URL13).

Nejdůležitějšími body ve školní výuce plavání ve Francii je absolvování zkoušky D'aisance aquatique a následné splnění L'attestation scolaire «savoir nager» umožňující přístup k pohybovým aktivitám ve vodě v rámci skupinových programů například na dětských táborech nebo animačních programech během prázdnin. Od žáků se očekává, že budou schopni se bezpečně pohybovat ve vodním prostředí, a to nejen v bazénu, aquaparku, koupališti, ale i na jezeře, v moři či řece s mírným sklonem. K získání této dovednosti je žák připravován postupně, během svého studia, a to především od první třídy základní školy (dále jen CP) po šestou třídu druhého stupně základní školy (dále jen 6eme) (URL16).

Ve Francii existují jednotné vzdělávací programy tělesné výchovy a sportu (dále jen EPS) se zaměřením na výuku plavání, a to na úrovni mateřské, základní i střední školy. Všechny státní školy ve Francii mají v programu výuku plavání, která probíhá smíšeně, tedy chlapci i děvčata dohromady, a pro žáky je zcela zdarma. Výuka začíná u přibližně 3letých dětí v mateřské škole a je rozdělena do tří ročníků (petite, moyenne a grande section), což je začátek prvního výukového cyklu. Na základní školu chodí děti od 6 do 11 let a absolvují dva výukové cykly – druhý výukový cyklus (třídy CP, CE1, CE2) a třetí výukový cyklus (třídy CM1, CM2). Třetí cyklus pokračuje na collège, kam žáci přestupují a čekají je ještě čtyři roky studia (6eme, 5eme, 4eme a 3eme), které odpovídají druhému stupni základní školy v České republice. První ročník na collège (6eme) patří ještě do třetího výukového cyklu a v plavecké výuce je důležitým milníkem. Čtvrtý výukový cyklus obsahuje poslední tři roky studia na collège (5eme, 4eme a 3eme) a tímto je ukončena povinná plavecká výuka (URL12).

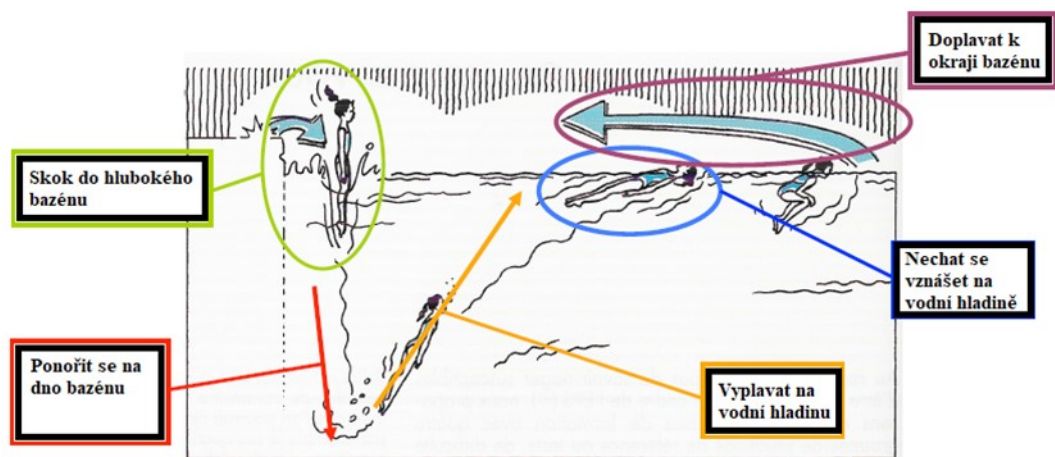
Výuka na francouzské střední škole trvá tři roky – seconde (první ročník), première (druhý ročník), terminale (třetí ročník) a plavání je jeden ze

sportů zahrnutých do předmětu tělesná výchova. Vedení školy společně s učiteli vybírá, která sportovní odvětví budou vyučována v rámci tělesné výchovy a jednotlivým třídám jsou přiřazena většinou dvě sportovní odvětví za trimestr. Během prvního a druhého ročníku tedy žáci absolvují maximálně dvanáct sportovních odvětví, mezi které plavání může být zařazeno. Pokud má škola možnost plavání vyučovat, učitelé volí ze dvou možností. Buď vytrvalostní plavání, nebo rychlostní plavání. V obou případech jsou státem dané očekávané výstupy a učitelé mají k dispozici doporučený plán výuky. Ve třetím a posledním ročníku si žáci musí vybrat jednu ze skupin čítající tři sportovní odvětví. Sporty jsou vyučovány jednotlivě během trimestru a známky z každého sportu tvoří závěrečné hodnocení z tělesné výchovy. Navíc je možné si plavání vybrat jako volitelný předmět k závěrečné zkoušce, která se nazývá baccalauréat a do jisté míry ji můžeme přirovnat k maturitě (URL18).

3.2.1.2 Etapy plavecké výuky

I. Přípravná etapa (Le savoir minimal, utilitaire et sécuritaire)

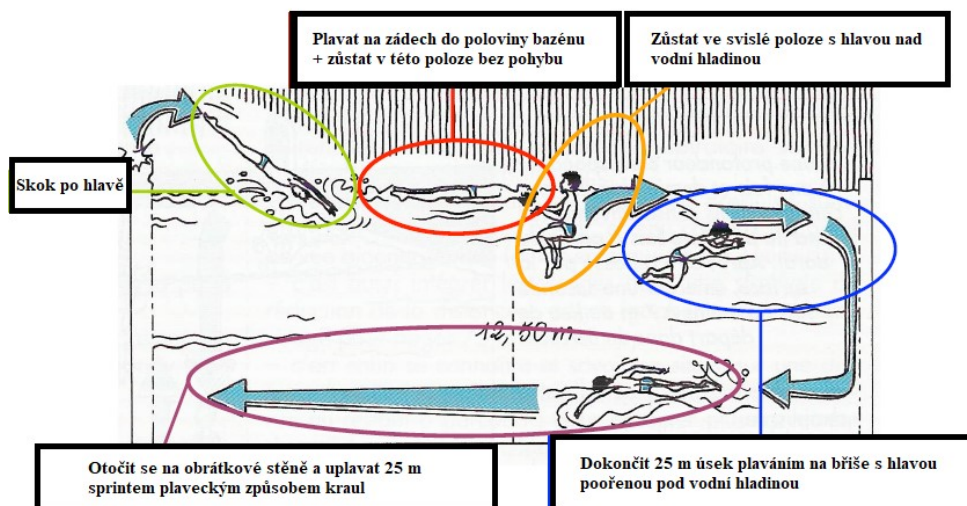
Úkolem přípravné etapy je dle Pelaya et al. (1999) osvojit si základní plavecké dovednosti a získat jistou autonomii ve vodním prostředí. Tato etapa by měla dítě naučit sebezáchranným dovednostem a umožnit jeho účast na volnočasových aktivitách ve vodním prostředí. Dítě by mělo zvládnout prvky vyznačené na Obrázku č. 1, kterými jsou skok do hlubokého bazénu, vyplavání na úroveň vodní hladiny, setrvání v blízkosti vodní hladiny po krátkou dobu bez pohybu a zároveň překonání úseku delšího než padesát metrů.

Obrázek č. 1: Minimální plavecké dovednosti získané během přípravné etapy plavecké výuky (Pelayo, 2016)

II. Základní etapa (Le savoir fondamental)

Cílem této etapy je zdokonalit již osvojené plavecké dovednosti společně pro všechny plavecké sporty. Celkový projev plaveckého pohybu ve vodním prostředí je kultivovanější, z koupajícího se dítěte se stává plavec. Za plavce může být považován ten, kdo se pohybuje rychleji plaveckým způsobem kraul než plaveckým způsobem prsa, a to nejen na krátkých vzdálenostech, ale především na delších distancích. V této etapě jsou vyučovány všechny čtyři plavecké způsoby. Výuka by měla naučit výdrži ve vodorovné poloze nejen na klidné vodní hladině, ale i v řece, na moři a v dalších vodních prostředích, skoku do vody z různých pozic a pohybu vpřed pomocí paží, anebo nohou (viz Obrázek č. 2). Při delších distancích by měl být realizován přenos paží nad vodní hladinou a osvojena schopnost nádechu ústy a výdechu ústy i nosem do vody. Zvládnutím této etapy jsou děti připraveny nejen na volnočasové aktivity ve vodním prostředí, ale i na aktivity sportovní (Pelayo et al., 1999).

Obrázek č. 2: Základní plavecké dovednosti získané během základní etapy plavecké výuky (Pelayo, 2016)

III. Specializovaná etapa (Les savoirs spécialisés)

V poslední etapě výuky se každý specializuje na konkrétní plavecký sport (například závodní plavání, vodní pólo a další) s cílem zlepšení svého maximálního výkonu. Zde již plavec hledá největší efektivitu plaveckého pohybu, který musí být realizován dle oficiálních pravidel závodního plavání. Cílem je tedy najít určitý kompromis mezi snížením odporu vodního prostředí, zlepšením plavecké propulze a udržením respirační výměny (Pelayo et al., 1999).

Ve vzdělávacích programech francouzského Ministerstva školství a mládeže jsou v rámci tělesné výchovy obsaženy všechny tři etapy plavecké výuky (URL13). Vyučujícím jsou k dispozici podklady pro tvorbu lekcí s postupně se zvyšující obtížností tak, aby každý žák získal nejprve minimální plavecké znalosti a dovednosti a následně si osvojil i základní plavecké dovednosti. Poslední etapu výuky podstoupí jen ti žáci, kteří si vybírají jeden z plaveckých sportů jako svou specializaci.

3.2.1.3 Organizace plavecké výuky

Ve francouzském školství je výuka plavání koncipována do čtyř výukových cyklů, které jsou následovány volitelnou výukou na střední škole (URL16). První cyklus výuky plavání probíhá v mateřské škole. Žáci začínají s

objevováním vodního prostředí, a to ve formě her a překážkových drah za použití různých pomůcek. Žáci tak získávají odvahu, jistotu a nové dovednosti pro pohyb ve vodním prostředí (URL22).

V druhém výukovém cyklu, tedy v třídě CP, CE1, CE2, začíná strukturovaná výuka plavání, která má naučit žáky základním plaveckým dovednostem a prvnímu samostatnému pohybu ve vodním prostředí. Během tohoto období je naplánované první ověřování získaných dovedností, uvedených v Tabulce č. 1 (URL14).

Tabulka č. 1: Očekávané výstupy na konci druhého výukového cyklu (URL13)

PRVNÍ ÚROVEŇ ZDATNOSTI	
Hodnocené schopnosti a dovednosti	Instrukce k hodnocení
Pohyb ve vodě ve vzdálenosti 15 m.	Pohybovat se ve vzdálenosti 15 m bez pomůcek a bez opory o kraj bazénu či plaveckou dráhu.
Ponoření se a pohyb pod vodní hladinou, vznášení se.	Po pádu či skoku do bazénu s hloubkou (zhruba 160 cm) se ponořit a pohybovat se krátkou vzdálenost pod vodní hladinou (například podplavat pod překážkou ležící na hladině), pak se vznášet na hladině do možnosti zachytit se okraje bazénu.

Třetí výukový cyklus (CM1, CM2) umožní žákům výuku plavání ve zvýšené míře proto, aby v následujícím školním roce zvládli test Attestation scolaire „savoir-nager“ (dále jen ASSN). Na konci tohoto cyklu si učitelé žáky otestují (viz Tabulka č. 2) a připraví hodnocení dosažené úrovně plaveckých dovedností každého jedince, které slouží jako výstupní hodnocení nejen pro žáky, ale zároveň i pro učitele na nové škole. Budoucí učitelé tedy předem znají úroveň žáků a mohou uzpůsobit výuku s ohledem na výsledky testu ASSN. Žákům, kteří

na konci třetího cyklu nedosahují potřebné plavecké úrovně, je učitelem doporučeno individuální doučování během letních prázdnin pro zlepšení svých nedostatků před nástupem do sixième (URL14).

Tabulka č. 2: Očekávané výstupy na konci třetího výukového cyklu (URL13)

DRUHÁ ÚROVEŇ ZDATNOSTI	
Hodnocené schopnosti a dovednosti	Instrukce k hodnocení
Pohyb ve vodě ve vzdálenosti 30 m.	Pohybovat se ve vzdálenosti 30 m bez pomůcek a opory o kraj bazénu či plaveckou dráhu. Uplavat 25 m zakončených dotykem obrátkové stěny. Otočením, odrazem od stěny a prvními tempy se dostat k okraji bazénu.
Skok do vody, ponoření se a pohyb bez opory pod vodní hladinou.	Po skoku do bazénu s větší hloubkou se ponořit a pohybovat se pod vodní hladinou (například proplavat podvodním kruhem), nechat se vznášet na hladině 5 – 10 s před zachycením se okraje bazénu.

Na druhém stupni základní školy a na střední škole probíhá čtvrtý výukový cyklus plavání, který je nastaven vedením školy na základě požadavků Ministerstva školství a mládeže (URL18). Organizaci výuky schvaluje ředitel školy na základě návrhu pedagogického sboru. V souladu s tím učitelský sbor rozděluje studenty do tříd nebo skupin přizpůsobených dosažené úrovni plavání, a to zejména na základě toho, zda již získali ASSN či nikoli. Během studia je naplánováno ověření získaných dovedností viz Tabulka č. 3. Ověření je možné absolvovat již během prvního ročníku studia, tedy v 6eme, nejpozději však na konci troisième.

Tabulka č. 3: Očekávané výstupy na konci čtvrtého výukového cyklu (URL13)

TŘETÍ ÚROVEŇ ZDATNOSTI	
Hodnocené schopnosti a dovednosti	Instrukce k hodnocení
<p>Přípravenost na “savoir nager“.</p> <p>Schopnost se bezpečně pohybovat na bazénu, v aquaparku či na hlídané vodní ploše (koupaliště, jezero, řeka s klidnou hladinou a s mírným sklonem).</p> <p><u>Základní znalosti a postoje:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - znát pravidla osobní hygieny a bezpečnosti - znát pravidla pro pohyb v plaveckém areálu či jiné vodní ploše - znát a respektovat roli plavčků - mít základní informace o plavání 	<p>Skok do bazénu s maximální hloubkou (zhruba 3 m). Vynořit se a následně se ponořit zpět pod hladinu a podplavat plovoucí překážku. Uplavat 20 m (10 m na bříše a 10 m na zádech). Na povel se zastavit a setrvat po dobu 10 s s hlavou nad vodní hladinou. Ponořit se a znovu podplavat plovoucí překážku.</p>

Na střední škole hodnocení probíhá dle rozhodnutí instituce, nejpozději však na konci třídy terminale, a skládá se z pěti úkolů, které musí být uskutečněny bez zastavení a bez opory o kraj bazénu či plavecké dráhy. První test spočívá ve skoku střemhlav a zdolání 10 m plaváním pod hladinou. Druhým testem je souvislé plavání 10 minut bez zastavení. Třetím testem je takzvané „šlapání vody“ po dobu 1 minuty s podmínkou, že hlava musí být nad vodní hladinou. Čtvrtý test začíná „kachním ponorem“ a následným vynesením ponořeného předmětu a v posledním testu tento předmět žák táhne ve vzdálenosti 20 m technikou plavání na zádech se zkříženými pažemi na hrudi (URL18).

Za účelem splnění požadavků výukových programů je odpovědností instituce nabídnout individuální lekce či zavést jiná podpůrná opatření pro žáky, kteří nedosahují požadované úrovně. Zvláštní pozornost by měla být věnována žákům se zdravotním či jiným postižením (URL13).

Délka lekcí, jak často se opakují a samotná doba strávená ve vodě jsou rozhodujícími faktory pro zajištění kvalitní výuky. Dle učebních osnov by každý cyklus měl obsahovat minimálně 10 až 12 lekcí během jednoho školního roku a výuka by měla probíhat minimálně jednou týdně. Každá vyučovací hodina pak obsahuje minimálně 30 až 40 minut praxe. Ideální je uskutečnění takzvané stáže, kdy výuka probíhá dvakrát až čtyřikrát týdně během kratšího období. Tato forma zajišťuje efektivnější průběh výuky a rychlejší osvojení naučených dovedností (URL16).

3.2.1.4 Celostátní výstupy

Prvním ze dvou povinných výstupních testů je tzv. Test d'aisance aquatique. Po jeho získání se, dle Ministerstva školství a mládeže (URL20), děti mohou účastnit pohybových aktivit ve vodním prostředí, které nejsou volně přístupné osobám mladším 18 let dle článku A. 322-3-1 zákona o sportu. Tento test je doporučeno absolvovat již v mateřské škole, ale školy mohou certifikát vydat i v druhém výukovém cyklu, tedy na začátku studia na základní škole. Samotný test obsahuje následující prvky:

- skok do vody,
- výdrž po dobu pěti sekund v poloze na zádech blízko hladiny,
- výdrž ve svislé poloze s hlavou nad hladinou po dobu pěti sekund,
- pohyb v poloze na břiše s překonáním vzdálenosti dvaceti metrů,
- ponoření se pod hladinu a podplavání plavecké dráhy nebo jiného plovoucího předmětu.

Tento test lze provést s nebo bez rukávků. Úspěšné vykonání zkoušky může být ve veřejných vzdělávacích institucích potvrzeno kterýmkoli učitelem a žákovi nebo jeho zákonnému zástupci je vydáno osvědčení o úspěšném absolvování testu (viz Příloha č. 1).

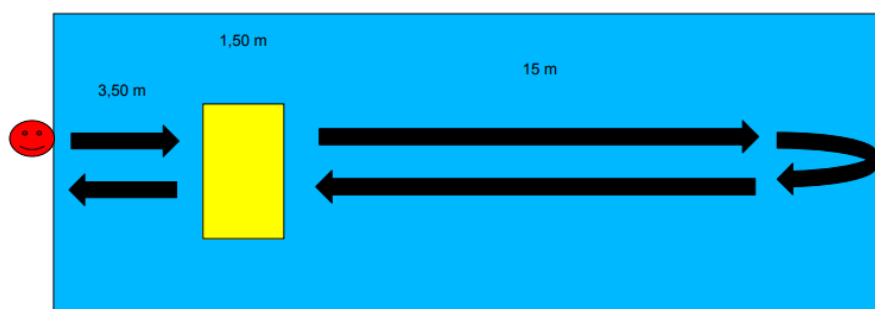
Od roku 2015 je pro všechny žáky základní školy povinným výstupem test, který se nazývá Attestation scolaire „savoir-nager“. K úspěšnému zvládnutí tohoto testu jsou studenti připravováni zejména v ročnících CM1 a CM2. V ročníku 6eme obvykle testování probíhá. Ve výjimečných případech lze atestaci, kterou naleznete v Příloze č. 2, složit i v pozdějších letech. Studenti, kteří tento

diplom obdrží, jsou oprávněni provozovat veškeré vodní či přímořské aktivity (URL19).

ASSN je definována následovně (URL17).

Žák je povinen překonat vzdálenost 40 metrů bez zastavení, bez opory o kraj bazénu, bez brýlí a s následujícími pokyny (viz Obrázek č. 3):

- test je zahájen pádem vzad ze startovní plošiny,
- následuje pohyb libovolným způsobem v poloze na břicho do vzdálenosti přibližně 3 m 50 cm směrem k překážce,
- potopením se a podplaváním překonat překážku dlouhou přibližně 1 m 50 cm,
- pokračovat plaváním na břicho ve vzdálenosti 15 m,
- v průběhu tohoto úseku se zastavit na zvukový signál a zůstat ve svislé poloze po dobu 15 s,
- pokračovat v pohybu a dokončit vzdálenost 15 m,
- otočit se bez opory o okraj bazénu či plavecké dráhy a plavat zpět v poloze na zádech,
- pohybem na zádech překonat vzdálenost 15 m,
- během tohoto úseku se zastavit na zvukový signál a zůstat ve vodorovné poloze na zádech po dobu 15 s,
- pokračovat v pohybu a dokončit vzdálenost 15 m,
- těsně před překážkou se otočit na břicho a překážku podplavat,
- pohybem na břicho se dostat do počátečního bodu.

Obrázek č. 3: Grafické znázornění testu ASSN (URL4)

Další znalosti, které žák musí prokázat (URL17):

- v případě nutnosti informovat osobu zodpovědnou za dohled nad vodní plochou,
- znát základní pravidla týkající se výuky plavání, hygieny a bezpečnosti na bazéně a jiné vodní ploše,
- nepřeceňovat své možnosti a vědět, jak přizpůsobit chování aktuálním podmínkám vodního prostředí.

Třetí celostátní test probíhá na konci studia střední školy v rámci baccalauréat. Studenti si mohou v posledním ročníku zvolit specializaci plavání a v tomto případě jsou povinni podstoupit praktický a teoretický test. Vzhledem k tomu, že se jedná o volitelný předmět, tak student za jeho absolvování získá kladné hodnocení, které se mu započítává do průměru ze všech předmětů. Tuto specializaci si většinou volí aktivní nebo bývalí plavci. Pro splnění předmětu je nezbytné mít dobrou plaveckou úroveň a připravovat se během celého školního roku. Je doporučeno si zaznamenávat individuální roční tréninkový program, protože při teoretické zkoušce je žák povinen jej porotě představit. Průběh a hodnocení praktické a teoretické zkoušky si určují sami učitelé na základě státem vydaných pokynů a očekávaných výstupů. Vedení školy spolu s vyučujícími si také vybírá mezi zkouškou z vytrvalostního či rychlostního plavání (URL5).

Konkrétním příkladem volitelné zkoušky je střední škola ve francouzském městě Montpellier. Zde student či studentka musí uplavat 800 m kraulem dle pravidel Mezinárodní plavecké federace (dále jen FINA). V Tabulce č. 4 najdete odpovídající počet bodů za dosažený čas (maximum je 14 bodů). Tři body navíc testovaný obdrží, pokud vhodně rozvrhne své síly. To znamená, pokud jeho mezičas na posledním stometrovém úseku je rychlejší než všechny předchozí stometrové úseky (vyjma prvního, který je se startovním skokem). Další tři body navíc student získává, pokud jeho plavecký výkon je vyrovnaný. To znamená, že všechny stometrové mezičasy kolísají v rozmezí čtyř sekund. Pokud rozdíl v mezičasech je větší než třináct sekund, student neobdrží žádný bod (viz. Tabulka č. 5). První ani poslední stometrový úsek se do hodnocení nezapočítává. V případě, že student všechny tři úkoly splnil na plný počet bodů, získal maximum, což je 20 bodů. To mu zaručuje známku 16 před ústním zkoušením.

Samotná ústní zkouška trvá 15 minut a student odpovídá na otázky ze čtyř oblastí – příprava na plavecký test, plavecká technika, plavecký trénink a pravidla plavání. Maximální počet bodů, které může z ústní části obdržet, jsou 4. Pokud student získal maximální počet bodů z praktické i teoretické části, je klasifikován známkou 20, která odpovídá slovnímu hodnocení velmi dobře (viz Tabulka č. 6) (URL10).

Tabulka č. 4: Počet bodů odpovídající zaplavanému času (čas je uvedený v minutách a sekundách) (URL9)

CHLAPCI	BODY	DÍVKY
11:40,00	14	12:56,00
12:10,00	13	13:30,00
12:30,00	12	13:44,00
14:08,00	11	12:50,00
14:32,00	10	13:10,00
13:30,00	9	14:56,00
13:50,00	8	15:20,00
14:10,00	7	15:44,00
14:36,00	6	16:16,00
15:02,00	5	16:48,00
15:28,00	4	17:20,00
15:56,00	3	17:52,00
16:26,00	2	18:24,00
17:00,00	1	19:00,00

Tabulka č. 5 Počet bodů odpovídající vyrovnanosti výkonu (URL10)

3 body	Rozdíl je menší nebo roven 4 s.
2 body	Rozdíl je menší nebo roven 6 s.
1,5 bodu	Rozdíl je menší nebo roven 8 s.
1 bod	Rozdíl je menší nebo roven 10 s.
0,5 bodu	Rozdíl je menší nebo roven 13 s.
0 bodů	Rozdíl je větší než 13 s.

Tabulka č. 6 Klasifikace ve francouzském školství (Péronne, 2017)

SLOVNÍ HODNOCENÍ	ZNÁMKA
Très bien (Velmi dobře)	17 - 20
Bien (Dobře)	13 - 16
Moyen (Průměrně)	9 - 12
Insuffisant (Nedostatečně)	6 - 8
Très insuffisant (Velmi nedostatečně)	0 - 5

Jako příklad maturitní zkoušky z rychlostního plavání uvádím střední školu v městě Rouen. Praktická zkouška je založena na sérii 3 x 50 metrů na čas s odpočinkem 10 minut mezi jednotlivými úseky. Dosaženému průměru ze všech tří úseků je přiřazeno bodové hodnocení (viz Tabulka č. 7). První 50m úsek musí být zaplavan dvěma plaveckými způsoby (motýl, znak, prsa nebo kraul). Druhý 50m úsek musí být taktéž zaplavan dvěma plaveckými způsoby s tím, že alespoň jeden musí být jiný než v prvním úseku. Třetí 50m úsek musí být zaplavan volným způsobem. Všechny úseky musí splňovat pravidla FINA. Čtyři body navíc student získává, pokud vhodně využije dobu odpočinku k vyplavání a rozplavání se na další úsek (viz Tabulka č. 8). Další dva body navíc může student získat, pokud správně odhadne svůj zaplavaný čas na prvním a druhém měřeném

padesátimetrovém úseku (viz Tabulka č. 9). V případě, že student všechny tři úkoly splnil na plný počet bodů, získal maximální počet 20 bodů, které zaručují známku 16 před ústním zkoušením. Ústní zkouška probíhá stejně jako u vytrvalostního plavání a získaný počet bodů z praktické i teoretické části určuje konečnou známku, kterou je student hodnocen (URL11).

Tabulka č. 7: Počet bodů odpovídající průměru ze všech tří zaplavaných úseků (čas je uvedený v minutách a sekundách) (URL11)

CHLAPCI	BODY	DÍVKY
0:58,00	14	1:12,00
0:56,00	13	1:09,00
0:54,00	12	1:06,00
0:52,00	11	1:03,00
0:50,00	10	1:00,00
0:48,00	9	0:58,00
0:46,00	8	0:56,00
0:44,00	7	0:54,00
0:43,00	6	0:52,00
0:42,00	5	0:50,00
0:41,00	4	0:49,00
0:40,00	3	0:48,00
0:39,00	2	0:47,00
0:38,00	1	0:46,00

Tabulka č. 8: Počet bodů odpovídající využití volného času mezi úseky (URL11)

4 body	Aktivní vyplavání bez pomůcek (150 m) a rozplavání se zařazením technických cvičení následujících plaveckých způsobů (50 m)
3 body	Aktivní vyplavání s pomůckami (100 m) a rozplavání (50 m)
2,5 bodu	Aktivní vyplavání (100 m)
1,5 bod	Výdechy do vody
1 bodu	Pasivní odpočinek ve vodě
0 bodů	Pasivní odpočinek na suchu

Tabulka č. 9: Počet bodů odpovídající správnosti odhadu zaplavaného času (URL11)

	0 bodů	0,5 bodů	1 bod
1. 50 m	Odhad se liší o 3 s a více.	Odhad se liší o 2 s a více.	Odhad se liší o 1 s a více.
2. 50 m	Odhad se liší o 3 s a více.	Odhad se liší o 2 s a více.	Odhad se liší o 1 s a více.

3.2.1.5 Personální a materiální krytí

Školní plavání vyžaduje zvýšený dohled, a proto učitelům mohou pomáhat osoby se speciální akreditací. Mezi ně patří takzvaní éducateurs sportifs neboli trenéři, plavčíci, učitelé a všichni další, kteří jsou držiteli platného průkazu vydaného Ministerstvem sportu. Ředitel školy musí dát svolení, že výše zmíněné osoby mohou pomáhat učiteli při dozoru nad žáky, při výuce plavání a podle potřeb učitele, i převzetím skupiny. Dále učitelům mohou pomáhat i akreditovaní dobrovolníci, mezi které patří nejčastěji rodiče. Ti jsou povinni se účastnit školení, kdy po jeho absolvování obdrží potvrzení způsobilosti od Akademického inspektorátu pod záštitou Akademického ředitele národního vzdělávání (dále jen IA-DASEN). Po získání akreditace tak mohou učitelé při výuce pomáhat či převzít

vedení skupiny dle jeho pokynů. Třetí skupinou osob, kteří mohou asistovat při výuce plavání, jsou dobrovolníci zajišťující dohled například při dopravě na bazén, v šatně či ve sprchách. Tyto osoby ale nemají oprávnění zasahovat do pedagogické činnosti, v žádném případě se nemohou ocitnout sami s žáky a jejich účast také podléhá předchozímu souhlasu ředitele školy. Podmínky, za nichž se může výpomoc uskutečnit, určuje spolupráce mezi IA-DASEN a obecním úřadem nebo osobou odpovědnou za řízení bazénu (URL16).

Posláním učitelů je nejen organizovat výuku, ale také zajišťovat bezpečnost studentů. Přítomný učitel musí zajistit, aby byly veškeré organizační informace prezentovány všem zúčastněným stranám, a také zodpovídá za respektování pravidel, spojených zejména s bezpečností studentů (URL16). Po celou dobu výuky plavání je povinná přítomnost plavčíka. Plavčík sleduje bezpečnost výuky a zajišťuje vhodné podmínky pro její uskutečnění. Je způsobilý provádět záchranu a první pomoc. Žádný student nesmí vstoupit na bazén, pokud plavčík není přítomen. Toto ustanovení se vztahuje na jakoukoli pohybovou aktivitu na bazéně. Přítomnost plavčíků během výuky plavání podmínky nemění, a odpovědnost za děti tedy zůstává na učitelích. V případě výskytu problému nebo ohrožení studentů, je povinností vyučujících výuku přerušit. Učitelé nebo jiný personál s požadovaným vzděláním je zodpovědný za škody způsobené žáky, ale dle článku L. 911-4 školského zákoníku jsou chráněni státem (URL14).

V mateřské škole a na prvním stupni školy základní je výuka plavání financována příslušným departementem. Zajišťují ji třídní učitelé nebo takzvaní maitres nageurs sauveters (dále jen MNS) neboli plavčíci, kteří prošli celostátním vzděláváním a mohou jim asistovat osoby se speciální akreditací či dobrovolníci. Počet vyučujících nesmí být nižší, než je definováno státem a uvedeno v Tabulce č. 10. Odpovídající počet vyučujících je stanoven dle úrovně vzdělání žáků a jejich potřeb, ale také dle druhu činnosti. Školení učitelů zajišťuje Národní institut pro další vzdělávání (dále jen INSPE) (URL16).

Na druhém stupni základní školy jsou veškeré náklady na školní plavání také hrazeny příslušným departementem, ale samotná výuka je zajišťována učitelem tělesné výchovy, který tuto třídu, nebo alespoň její část, vyučuje i ostatní sporty. U tříd s méně než 12 studenty je vhodné třídy seskupit a vytvořit společnou skupinu. Na střední škole plaveckou výuku financuje region a vedení

výuky je obdobné, zajišťuje ji učitel tělesné výchovy za případné pomoci a povinné přítomnosti plavčíka. Na rozdíl od mladších ročníků, na střední škole mohou studenti docházet na bazén sami. Výuka je řízena Akademickým inspektorem a Regionálním pedagogickým inspektorem (dále jen IA a IPR) (URL15).

Tabulka č. 10: Minimální počet vyučujících na počet žáků (URL14)

	Třída/skupina z mateřské školy	Třída/skupina z prvního stupně základní školy	Třída/skupina složená z žáků mateřské školy a prvního stupně základní školy
Méně než 20 žáků	2 vyučující	2 vyučující	2 vyučující
20 až 30 žáků	3 vyučující	2 vyučující	3 vyučující
Více než 30 žáků	4 vyučující	3 vyučující	4 vyučující

Po celou dobu výuky musí být zajištěny následující podmínky: nejméně 4 m² vody na žáka mateřské a prvního stupně základní školy, 5 m² pro žáky druhého stupně základní školy a studenty středních škol. Prostor pro výuku musí být uzpůsoben úrovni plaveckých dovedností a prováděné činnosti. V případě současného otevření bazénu pro veřejnost, musí být prostory vyhrazené pro studenty jasně ohraničeny a označeny s ohledem na bezpečnost a hladký průběh výuky. Prostor přidělený třídám musí mít z pedagogických a bezpečnostních důvodů snadný přístup k alespoň jednomu okraji bazénu, a to zejména pro studenty s nižší úrovní plaveckých dovedností. V ideálním případě je výuka realizována ve speciálních bazénech navržených tak, aby vyhovovaly požadavkům na plaveckou výuku. Jedná se o vodní prostor o rozloze až 100 m² a maximální hloubce 1 m 30 cm. U tohoto typu zařízení, při dodržení míry dozoru stanovené podle úrovně vzdělání (viz Tabulka č. 10), není nezbytný dozor plavčíka. V každém případě jeden z členů pedagogického týmu (učitel nebo akreditovaný instruktor), který je vyškolen v první pomoci, musí být na bazéně

přítomen. Toto školení by mělo být aktualizováno každý rok nebo častěji pro případ, že je k dispozici nové vybavení pro resuscitaci či první pomoc (URL16).

3.2.2 Francouzská plavecká federace (Fédération Française de Natation)

3.2.2.1 Francouzská plavecká škola (L'Ecole de Natation Française)

Roku 1971 Ministerstvo sportu, za účelem standardizace testování a propagace plavání, založilo Francouzskou plaveckou školu (dále jen ENF). V roce 1997 se ENF dostává pod záštitu Francouzské plavecké federace (dále jen FFN) a dochází k úpravám ve formulaci testů a zavedení jejich multidisciplinarity. V roce 2006 je založena Meziresortní rada pro vodní aktivity (dále jen CIAA), která čítá 17 sportovních federací a přináší nový koncept spojující všechny vodní sporty a spolupráci mezi nimi. CIAA pracuje pod záštitou Francouzského národního olympijského a sportovního výboru (dále jen CNOSF) a čítá 4 komise, které rozhodují v oblastech materiálního vybavení, koncepce výuky, organizace jednotlivých lekcí a sportu pro tělesně postižené. V roce 2008 se uskutečnilo první testování podle nového konceptu ENF a v roce 2012 byla nastolena povinnost splnění všech 3 úrovní testů, před možností přihlásit se na plavecké závody (Ligue Régionale de Natation Hauts-de-France, 2019a).

Samotné testování probíhá na jakémkoli bazéně a v jakémkoli oddíle. Každá federace spadající pod CIAA školí své hodnotitele ENF a jejich asistenty. Získaný diplom jim umožňuje působit ve všech sportovních odvětvích CIAA. Role hodnotitele je vyhrazena vyškoleným osobám ENF s již dříve získanou pedagogickou kompetencí a na základě získané úrovně kvalifikace (ENF1, ENF2, ENF3) mohou hodnotit jednotlivé testy (URL3). Hodnotitelem se může stát osoba, která (URL2):

- je starší 18 let,
- absolvovala kurz ENF odpovídající úrovně,
- je buď držitelem odpovídající trenérské licence FFN (BF1 pro ENF1, BF2 a vyšší pro ENF2 a ENF3) nebo držitelem profesního diplomu

vydaného státem (Ministerstvem sportu nebo Ministerstvem školství a mládeže), kterými jsou například BPJEPS AAN a DEJEPS.

Hodnotitel je odpovědnou osobou a garantem hladkého průběhu testování a může sám organizovat plaveckou výuku. Zajišťuje vhodné materiální podmínky při testování, které jsou v souladu s předepsanými požadavky. Odpovídá za splnění všech kritérií testu a je jedinou osobou, který má právo ověřit a podepsat průkaz ENF (viz Příloha č. 3), kterou vlastní každé dítě registrované pod FFN a která slouží jako potvrzení o dosažené plavecké úrovni. Hodnotitel je také povinen uveřejnit závěrečnou zprávu o proběhlém testování (URL1). Asistentem hodnotitele se může stát osoba, která (URL2):

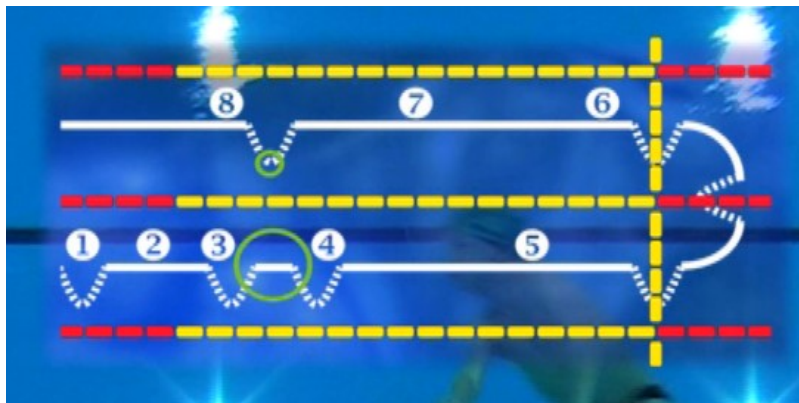
- je starší 14 let,
- absolvovala kurz ENF odpovídající úrovni,
- je buď bez požadované minimální trenérské licence a chce se na odpovědnost hodnotitele účastnit programu ENF nebo zatím nedosáhla plnoletosti či nedokončila výše uvedené kurzy pro získání federálního nebo státního diplomu.

Za činnost asistenta je odpovědný sám hodnotitel. Asistent hodnotitele nemůže organizovat plaveckou hodinu ani ověřovat či podepisovat průkazy ENF. Může pomáhat při organizaci výuky a připravit, na základě instrukcí hodnotitele, materiální vybavení. Asistent posuzuje správné provedení testu na základě uvedených kritérií a podává zprávu hodnotiteli (URL1).

Poté, co FFN vyhlásila Francouzskou plaveckou školu za ústřední orgán ve výuce plavání, je tento koncept uznáván všemi registrovanými oddíly. Hluboká reorganizace plaveckých škol dětem umožnila, aby se pro ně kurzy staly místem objevování a učení se novým plaveckým dovednostem. Program ENF je zdarma, to znamená, že absolvování testu nesmí být oddílem zpoplatněno. Trenérům reorganizace usnadnila rozpoznání talentovaných jedinců, jejich výběr a včasnou péči o ně (Ligue Régionale de Natation Hauts-de-France, 2019c).

První etapa výuky plavání dle FFN je zakončena testem, který se nazývá Sauv’Nage. Úspěšné absolvování tohoto testu potvrzuje získání základních dovedností pro bezpečný pohyb ve vodním prostředí. Test musí být uskutečněn na

dvou plaveckých drahách 25m bazénu (viz Obrázek č. 4) nebo na jedné plavecké dráze 50m bazénu a obsahuje 8 úkolů, které musí být realizovány v uvedeném pořadí (viz Tabulka č. 11) (Ligue Régionale de Natation Hauts-de-France, 2019a).

Obrázek č. 4: Schéma průběhu testu Sauv'Nage (FFN, 2008a)

Tabulka č. 11: Průběh testu Sauv'Nage (FFN, 2008a)

	ÚKOL
1.	Skočit do bazénu, ponořit se a vyplavat na vodní hladinu bez aktivního pohybu horních či dolních končetin.
2.	Zůstat 5 s ve vodorovné poloze na břiše s rameny a pánví na vodní hladině.
3.	Pohybovat se v poloze na břiše směrem ke kruhu položenému na vodní hladině. Ponořit se a proplavat kruhem bez jakékoli opory.
4.	Zůstat 5 s v kruhu ve svislé poloze s hlavou nad vodní hladinou.
5.	Ponořit se a vyplavat z kruhu. Pohybovat se (15 – 20 m) v poloze na břiše a podplavat všechny překážky bez jakékoli opory.
6.	Zůstat 5 s ve vodorovné poloze na zádech s rameny a pánví na vodní hladině.
7.	Pohybovat se v poloze na zádech (15 – 20 m).
8.	Ponořit se a vynést předmět ležící na dně bazénu.

Výstupem druhého výukového cyklu je test Pass'Sports de l'Eau. Tato etapa má za cíl automatizovat a obohatit již získané motorické dovednosti potřebné pro vykonávání různých sportovních odvětví ve vodním prostředí. A právě francouzská plavecká škola by měla zajistit, aby se oddíly staly místem objevování a učení se všem plaveckým sportům. Test Pass'Sports de l'Eau umožňuje obohatit škálu motorických dovedností napříč plaveckými sporty a testovaný by měl být schopen přenést naučené dovednosti v jedné disciplíně do disciplín dalších. Úspěšný absolvent si následně vybírá plavecký sport, na který se chce specializovat. V rámci výstupu Pass'Sports de l'Eau, Francouzská plavecká federace předkládá test z těchto plaveckých sportů – závodní plavání, synchronizované plavání, vodní pólo, skoky do vody a plavání s ploutvemi. Každý oddíl je povinen uskutečnit tři jimi zvolené. Oddíly zaměřené na závodní plavání často volí test z disciplín závodní plavání, synchronizované plavání a skoky do vody (Ligue Régionale de Natation Hauts-de-France, 2019b).

Test ze závodního plavání je založen na uplavání 50m (25m kraul a 25m znak) se stanovenými šesti úkoly (viz Tabulka č. 12). Testování probíhá jednotlivě na jedné plavecké dráze a používání plaveckých brýlí je povoleno (URL1).

Tabulka č. 12: Průběh testu Pass'Sports de l'Eau ze závodního plavání (FFN, 2008a)

	ÚKOL
1.	Skočit střemhlav ze startovního bloku.
2.	Zaujmout splývavou polohu na břicho a dostat se za hranci 5 m bez pomoci horních či dolních končetin.
3.	Doplavat plaveckým způsobem kraul s nádechem do strany a výdechem do vody na konec bazénu (přibližně 20 m) a provést kotoulovou obrátku.
4.	Po kotoulové obrátce se odrazit od obrátkové stěny v poloze na zádech.
5.	Zaujmout splývavou polohu na zádech a dostat se za hranci 3 m bez pomoci horních či dolních končetin.

6.	Doplavat plaveckým způsobem znak na konec bazénu (přibližně 22 m).
-----------	--

Test ze synchronizovaného plavání probíhá formou krátkého vystoupení s danými figurami, které testovaný musí do svého vystoupení zakomponovat (viz Tabulka č. 13). Vystoupení musí být prezentováno v úseku mezi 15 m a 25 m, bez plaveckých brýlí a klipu na nos. Přejechy mezi jednotlivými prvky jsou volným stylem a důraz je kladen zejména na dosaženou výšku končetin nad úroveň vodní hladiny (URL1).

Tabulka č. 13: Průběh testu Pass´Sports de l’Eau ze synchronizovaného plavání (FFN, 2008a)

	ÚKOL
1.	Představit se neverbálně hodnotiteli (po dobu přibližně 10 s).
2.	Skočit do bazénu jakkoli kromě střemhlav.
3.	Provést kotoul vpřed s maximálním sbalením těla a končetin v rovině na vodní hladině.
4.	Ve vertikální poloze zvednout horní končetinu co nejvýše nad vodní hladinu a následně klesat tělem pod vodní hladinu.
5.	V poloze na zádech zvednout nataženou dolní končetinu co nejvýše nad vodní hladinu.
6.	„Scullingem“ se pohybovat vpřed, v poloze na zádech, hlavou napřed.
7.	Rozloučit se s hodnotitelem zamáváním. Rameno a paže musí zůstat minimálně 2 s nad vodní hladinou.

Test ze skoků do vody obsahuje osm úkolů (viz Tabulka č. 14). První čtyři jsou realizovány na suchu v rámci krátkého gymnastického výstupu následovaného čtyřmi danými skoky do vody (URL1).

Tabulka č. 14: Průběh testu Pass' Sports de l'Eau ze skoků do vody (FFN, 2008a)

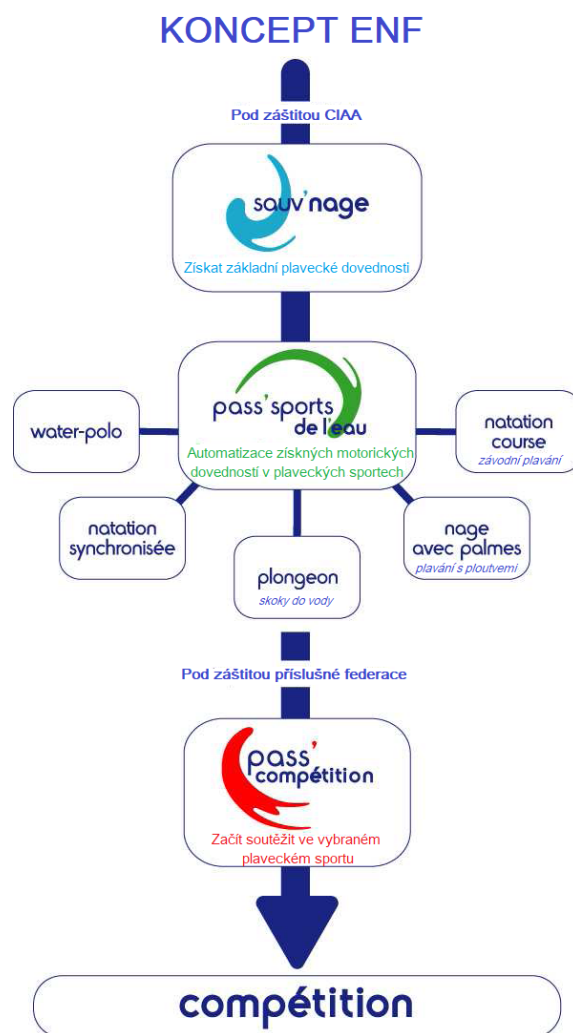
	ÚKOL
1.	Představit se hodnotiteli zvednutím paže v gymnastickém postavení.
2.	Uskutečnit tři výskoky na místě doprovázené třemi kruhy nataženými pažemi vzad. Důležitý je koordinovaný pohyb horních i dolních končetin, které jsou natažené a tělo zpevněné.
3.	Provést kotoul vpřed skrčmo přes překážku do stoje bez opory o horní končetiny.
4.	Provést výskok s otočením o 180°.
5.	Provést skok do bazénu se skrčení přednožmo, uchopit se za kolena a výdrž během letové fáze (kufr).
6.	Z podřepu, paže podél těla, odraz a v letové fázi provést kotoul vpřed skrčmo.
7.	Z podřepu, provést skok střemhlav kolmo na vodní hladinu. Dolní končetiny protínají vodní hladinu ve stejném místě jako horní končetiny, hlava a tělo.
8.	Provést znakový start s prohnutím. Po odraze od stěny tělo zůstává v prohnutí a natažené paže a hlava směřují dolů a vzad. Tělo se dostává zpět ke stěně bazénu.

Pass'Compétition je poslední etapou v celostátně organizované výuce plavání. Tento test probíhá již ve zvolené specializaci a pouze po úspěšném splnění je dítě oprávněno startovat na oficiálních závodech pod záštitou FFN. Test ze závodního plavání musí být uskutečněn na 25m bazénu s plaveckými dráhami, praporky na každé straně bazénu a za účasti certifikovaných rozhodčích a hodnotitele ENF3. Test se skládá z prezentace u pomocného startéra, následuje 100 m polohový závod dle pravidel FINA a zakončen je požádáním časoměřiče o svůj zaplavaný čas. Hodnoceno je deset úkolů, které jsou popsány v Tabulce č. 15 (Ligue Régionale de Natation Hauts-de-France, 2019c).

Tabulka č. 15: Průběh testu Pass'Compétition ze závodního plavání (FFN, 2008b)

	ÚKOL
1.	Dostavit se včas k pomocnému startérovi, předat lístek časoměřiči, připravit se na blok dle hvizdu rozhodčích a na pokyn startéra zaujmout startovní pozici.
2.	Na povel startéra provést skok střemhlav.
3.	Uplavat 25 m plaveckým způsobem motýl dle pravidel FINA.
4.	Provést obrátku z plaveckého způsobu motýl na plavecký způsob znak dle pravidel FINA.
5.	Uplavat 25 m plaveckým způsobem znak dle pravidel FINA.
6.	Provést obrátku znak – prsa dle pravidel FINA. Po odraze od obrátkové stěny je povinné provést jeden a půl tempa pod vodou.
7.	Uplavat 25 m plaveckým způsobem prsa dle pravidel FINA.
8.	Provést obrátku prsa – kraul dle pravidel FINA.
9.	Uplavat 25 m plaveckým způsobem kraul dle pravidel FINA.
10.	Ukončit závod dotykem stěny plaveckého bazénu, vyčkat doplávání ostatních závodníků, vylézt ze strany plaveckého bazénu (nikoli přes startovní plošinu) a požádat časoměřiče o zaplavaný čas.

Jak již bylo napsáno výše, pouze splněním těchto tří kroků je zájemcům umožněn přístup k národnímu soutěžnímu programu. První dvě úrovně jsou vytvářeny dle požadavků CIAA a jsou společné pro všechny členské federace. Třetí úroveň je připravována na základě požadavků jednotlivých plaveckých sportů s jedinou společnou podmínkou a to, že může být udělen pouze ročníkům 2004 a mladším. Záměrem ENF je osvojení si základních dovedností nezbytných pro vybraný plavecký sport na takové úrovni, aby každé dítě bylo schopno čelit ostatním soupeřům (URL1). Obrázek č. 5 shrnuje koncept plavecké výuky dle FFN od začátečníka po závodního plavce. Tento koncept byl zaveden v roce 2008 a fungoval v této podobě až do roku 2019, kdy přišly nové úpravy.

Obrázek č. 5: Shrnutí konceptu výuky plavání podle Francouzské plavecké školy (URL2)

3.2.3 Program „Učím se plavat“ (J'apprends à nager)

Speciálním programem výuky plavání vytvořeným a financovaným Ministerstvem sportu za podpory Ministerstva školství a mládeže, Ministerstva vnitra a Ministerstva zdravotnictví je J'apprends à nager neboli „Učím se plavat“. Tento výukový program, který je organizován FFN, má za cíl zlepšit vztah dětí k vodnímu prostředí. V nejmladším věku usnadnit jejich seznamování se se specifiky vodního prostředí, podporovat výuku plavání a tím předcházet riziku utonutí a současně snižovat procento utonulých (URL8). Program byl zahájen v roce 2015 a s jeho pomocí se více jak 300 000 dětí naučilo plavat. V roce 2019 byl rozpočet programu navýšen na dvojnásobek oproti minulým letům, což reálně

znamená 3 miliony eur ročně. Program se zaměřuje na výuku dětí v chudých městských čtvrtích a na venkově, a to ve věku od 4 let do 12 let (URL21).

Stáž „Učím se plavat“ je zcela zdarma a obsahuje 10 plaveckých lekcí, které se konají nejčastěji během školních prázdnin, případně i během víkendů nebo mimoškolních hodin. Obvyklá doba výuky je jedna hodina, ale v závislosti na úrovni a věku dětí ji lze rozdělit na 2 x 30 min. Družstva se skládají z maximálně 15 dětí rozdělených do dvou skupin – děti ve věku 4 až 5 let a děti ve věku 6 až 12 let. Výuka je realizována buď trenéry z oddílů registrovaných pod FFN, nebo plavčíky působícími na jednotlivých bazénech. V každém případě vyučující musí mít platný minimálně jeden z trenérských diplomů vydaných státem nebo FNN. Na konci stáže děti ve věku od 6 do 12 let absolvují test Sauv'nage, kterým FFN ověřuje, že umí plavat (URL7).

Ministerstvo sportu zároveň vydalo přímo pro rodiče speciální výukový tutoriál, kterým vysvětluje, jak nejvhodněji naučit své dítě základním dovednostem ve vodním prostředí. Formou zábavných mini-videí a didaktických pokynů učí rodiče krok za krokem správnému pohybu a procvičování při návštěvě bazénu. Díky těmto základům získá dítě jistotu a uvolnění při pohybu ve vodním prostředí již v brzkém věku a usnadní mu to pozdější výuku plavecké techniky (URL6).

4 KOMPARACE KONCEPCÍ PLAVECKÉ VÝUKY V ČR A FRANCII

V této kapitole budeme na základě výše interpretovaných informací porovnávat zkoumané složky obou systémů školní plavecké výuky.

Koncepce plavecké výuky

Obě země mají v teorii plavecké výuky definován pojem, který signifikuje postačující úroveň plaveckých dovedností. V České republice je tato úroveň označována jako plavecká gramotnost, ve Francii ji nazývají savoir nager. V obou případech se jedná o míru osvojení plaveckých a sebezáchranných dovedností zajišťujících bezpečný pohyb v jakémkoli vodním prostředí. Je chápána jako nezbytná součást základního vzdělání a ve Francii je podstatou úspěšného absolvování povinné zkoušky ASSN, která děti opravňuje k účasti na volnočasových aktivitách ve vodním prostředí.

V České republice školní výuka plavání není povinná a záleží na řediteli školy, zda ji zařadí do ŠVP. V současnosti existují dva závazné dokumenty vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vztahující se k výuce plavání na školách. Ale vzhledem k tomu, že MŠMT ČR ani jiná organizace výuku celostátně, podrobně, obsahově ani výstupem nezaštituje, tak dodržování rámcových dokumentů není nikým garantováno. Výuku často zajišťují plavecké školy a koncepce jejich činností je nejednotná. Situace ve Francii je opačná. Ministerstvo školství a mládeže celostátně organizuje školní plaveckou výuku, která je povinná, a má jasně definovaná pravidla a očekávané výstupy. Během povinné školní docházky je rozdělena do čtyř výukových cyklů a každý žák by ji měl absolvovat. Koncepce je založená na úspěšném splnění dvou povinných celostátních testů, bez kterých děti nemají přístup k určitým aktivitám ve vodním prostředí, a průběh výuky je adaptován na dosažení požadované plavecké úrovně.

Etapy plavecké výuky

Oba systémy člení výuku do tří etap. Cílem přípravné etapy v ČR je zejména adaptace na vodní prostředí a osvojení si základních plaveckých dovedností, kterými jsou plavecké dýchání, vznášení a splývavé polohy, pády a skoky do vody, orientace pod vodní hladinou a rozvoj pocitu vody. První etapa výuky ve Francii předpokládá již určitou adaptaci na vodní prostředí, a proto klade důraz, kromě základních plaveckých dovedností, i na překonání úseku libovolným způsobem pro účel sebezáchrany. Základní etapa výuky je v ČR zaměřená na zvládnutí prvního plaveckého způsobu a osvojení si prvků sebezáchrany. Francouzská didaktika v této fázi již užívá pojem plavec. Dítě se učí všem čtyřem plaveckým způsobům a cílem je překonat daný úsek kultivovaným plaveckým způsobem kraul s přenosem paží nad vodní hladinou a výdechem ústy i nosem pod vodní hladinu. Třetí etapa výuky plavání v České republice se soustředí na zdokonalení již naučeného prvního plaveckého způsobu a učí způsobům dalším. Mělo by docházet k jisté automatizaci pohybů a vytvářet tak základ pro rozvoj tělesné zdatnosti. Ve Francii se třetí etapa nazývá specializovaná, protože již dochází k výběru sportovní specializace a začátkům specifického tréninku v konkrétním plaveckém sportu.

Organizace plavecké výuky

V rámci RVP na základních školách je rozsah výuky v České republice 40 hodin plaveckého výcviku ve dvou po sobě následujících ročnících. Délka jednotlivých lekcí není pevně stanovena, ale obvykle trvá 60 min. Ve Francii je povinná výuka rozdělena do čtyř cyklů v průběhu povinné školní docházky a každý cyklus obsahuje minimálně 10 až 12 lekcí během školního roku. Výuka probíhá většinou jednou týdně a každá vyučovací hodina obsahuje 30 až 40 minut praxe.

Správně by měla výuka v České republice probíhat za přítomnosti jednoho vyučujícího na skupinu nejvýše 15 plavců a skupina neplavců by měla čítat maximálně 10 dětí na jednoho učitele. Ve Francii je počet dětí a vyučujících přesně stanoven v Tabulce č. 10 v závislosti na stupni vzdělání. V zásadě je nutná přítomnost minimálně jednoho vyučujícího na 10 dětí, ať se jedná o plavce či

neplavce. Ministerstvo školství a mládeže ve Francii navíc nařizuje další podmínky, za kterých musí lekce probíhat. Mezi ně patří například maximální obsazenost plavecké dráhy či zajištění bazénu za přítomnosti veřejnosti. Pokud výuka neprobíhá na bazéně, který je pro tyto účely adaptovaný, tj. vodní prostor o rozloze až 100 m² a maximální hloubce 1 m 30 cm, je povinná nepřetržitá přítomnost plavčíka a snadný přístup k alespoň jednomu okraji bazénu.

Očekávané výstupy

MŠMT ČR v RVP pro základní vzdělávání definuje dvě skupiny očekávaných výstupů. V první skupině požaduje adaptaci na vodní prostředí, dodržování hygieny plavání a osvojení si základních plaveckých dovedností na základě individuálních předpokladů. Druhá skupina obsahuje zvládnutí vybrané plavecké techniky na základě individuálních předpokladů, prvky sebezáchrany a bezpečnosti. Teoretické zázemí didaktiky plavání v České republice uvádí jiná kritéria hodnotící plaveckou gramotnost, přičemž ve všech případech se jedná o uplavanou vzdálenost. V praxi si jednotlivé plavecké školy určují svá testová kritéria a vydávají „Mokrý vysvědčení“ na základě vlastní evaluace. Za ústřední očekávané výstupy jsou ve francouzské didaktice plavání považovány dva testy. Prvním je Test d'aisance aquatique, který děti mohou absolvovat již v mateřské školce, nejpozději však v druhém výukovém cyklu, tedy na začátku studia na základní škole. Test hodnotí osvojení si základních plaveckých dovedností, kterými jsou skok do vody, výdrž ve vodorovné poloze na zádech, výdrž ve svislé poloze s hlavou nad hladinou, pohyb v poloze na břiše s překonáním vzdálenosti dvaceti metrů, ponoření se pod hladinu a podplavání plovoucího předmětu. Druhým povinným výstupním testem je Attestation scolaire „savoir-nager“, který probíhá nejčastěji v CM2 nebo v 6eme (tzn. ve věku 10 – 11 let), ale v případě nedostatečné plavecké úrovně či jiných závažných důvodů může být atestace vydána i v pozdějších ročnících. Úspěšným absolvováním tohoto testu je dítě označeno za plavecky gramotné a je schopno překonat vzdálenost minimálně 40 metrů bez opory, bez zastavení a s předem stanovenými úkoly, které zaručují adaptaci na různé podmínky vodního prostředí a schopnost sebezáchrany. Za účelem splnění těchto povinných výstupních testů, Ministerstvo školství a mládeže definovalo tři úrovně plavecké zdatnosti, kterých by žáci měly dosáhnout

na konci druhého, třetího a čtvrtého výukového cyklu a které slouží k ověření dosažené plavecké úrovně. V případě, že si dítě nezbytné dovednosti dostatečně neosvojilo, instituce by měla zajistit možnost doučování, aby žák mohl splnit požadavky výukového programu.

Personální a finanční krytí

Pedagogická a odborná způsobilost při vedení plavecké výuky se v obou zemích výrazně liší. Ve školském zařízení v České republice vyučuje plavání jen minimum pedagogů s žádoucí kvalifikací. Za žádoucí kvalifikaci je považován magisterský titul (učitel tělesné výchovy), absolvent vysokoškolských bakalářských oborů tělesná výchova a sport, instruktor plavání či trenér plavání I. a II. třídy udělované akreditovanými pracovišti. Dále jsou v Národní soustavě kvalifikací definovány standardy pro kvalifikaci Instruktor dětského plavání a Instruktor plavání. Uchazeč se nemusí vzdělávat, ale musí složit zkoušku z odpovídající profesní kvalifikace pro příslušnou oblast tělovýchovné činnosti u autorizované osoby. Plaveckých škol, které mají statut účelového školského zařízení a které jsou kontrolovány inspekcí, je ale pouze sedm. Výuku v ostatních případech organizují soukromé plavecké školy a vyučující nedosahují požadované úrovně vzdělání. Jedná se často o Cvičitele nebo Instruktory III. třídy, kteří absolvovali výuku s rozsahem pouze 50 – 70 hodin, která není garantována ani kontrolována akreditovaným pracovištěm. V mateřské školce a na prvním stupni základní školy ve Francii plavání vyučují akreditovaní plavčíci nebo třídní učitelé. Školení učitelů zajišťuje Národní institut pro další vzdělávání. Asistují jim osoby, které jsou držiteli platného průkazu vydaného Ministerstvem sportu či dobrovolníci, kteří absolvovali školení Akademického inspektorátu pod záštitou Akademického ředitele národního vzdělávání. Na druhém stupni základní školy a na střední škole výuku vede učitel tělesné výchovy za případné pomoci akreditovaného plavčíka a kontrola je zajišťována Akademickým inspektorem a Regionálním pedagogickým inspektorem.

Financování plavecké výuky v České republice je na rozdíl od Francie také velmi odlišné. Provozní náklady na pronájem bazénu a provozní náklady plavecké školy jsou hrazeny zřizovatelem základní školy. Zřizovatel hradí i

náklady na provoz bazénu. Výdaje spojené s výukou plavání jsou kryty ze státního rozpočtu, a to z normativních prostředků přidělovaných MŠMT ČR. Náklady za dopravu na bazén a zpět dříve financovali zákonní zástupci žáků. Od školního roku 2017/2018, jsou vyhrazeny z rozvojového programu „Podpora výuky plavání v základních školách“. Tato dotace ale ne vždy pokryje veškeré náklady na přesun. Ve Francii je financování výuky plavání na mateřské a základní škole zajištěno příslušným departementem a na střední škole jsou náklady hrazeny příslušným regionem.

5 DISKUZE

Komparací české a francouzské koncepce jsme zjistili, že se plavecké výuky v některých bodech shodují, ale z větší části se oba systémy liší. Teoretické zázemí ukázalo, že česká koncepce plavecké výuky není dostatečně rozpracovaná a neposkytuje důležité informace nutné k analýze a následné komparaci s francouzským systémem, který je detailně zpracován odpovědnými institucemi.

Základní pojem plavecké výuky, kterým je plavecká gramotnost, respektive *savoir nager*, si vykládají oba systémy shodně a přikládají mu mimořádný význam. Podstatné je, že se obě koncepce zaměřují nejen na adaptaci na vodní prostředí a první lokomoci, ale zejména na prvky sebezáchrany. Schopnost sebezáchrany je velmi důležitá ve všech věkových kategoriích, ale především v dětském věku, kdy dochází k nejvyššímu počtu utonutí.

Při porovnání koncepcí plavecké výuky v obou zemích jsme došli k závěru, že v České republice žádná celostátně respektovaná koncepce neexistuje. Už jen to, že v nedávné minulosti o zařazení či nezařazení výuky plavání do ŠVP rozhodoval ředitel školy ukazuje, že v ČR není jednotné vedení a výuku nikdo celostátně nezařituje. MŠMT ČR sice plavání zařadilo do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví v rámci RVP, ale vydané dokumenty postrádají klíčové informace utvářející jednotnou koncepci. Uvedené očekávané výstupy jsou definovány velmi obecně a v textu chybí zmínka tom, jak má být výuka přizpůsobena individuálním zvláštnostem dítěte. Také nemáme žádné doporučení pro organizaci jednotlivých plaveckých lekcí a jejich obsah. V neposlední řadě chybí kontrolní orgán, který by dohlížel nejen na průběh výuky, ale zejména na pedagogické vedení. V tomto směru je francouzský systém výuky plavání mnohem propracovanější a systémově řízený. Má jasně stanovený cíl, kterým je zaručit plaveckou gramotnost všem dětem ve školním věku a vytváří podmínky k jeho dosažení. Oproti České republice mají celostátně fungující školní plaveckou výuku, řízenou Ministerstvem školství a mládeže a dílčími orgány. Koncepci výuky rozdělují do čtyř cyklů, přičemž uvádí schopnosti a dovednosti, které by si měl každý žák během jednotlivých cyklů osvojit. To umožňuje sjednotit průběh výuky napříč všemi školními zařízeními. Také předkládají

doporučené rozložení lekcí v jednotlivých ročnících a jejich časovou dotaci, což umožňuje žáky řádně připravit na výstupní testy.

Jednotlivé etapy plavecké výuky se v každé zemi obsahově liší. V České republice se přípravná etapa zaměřuje na adaptaci na vodní prostředí a zahrnuje kromě školní plavecké výuky i předškolní plavání, plavání rodičů s dětmi v batolecím věku a kojenecké „plavání“. Francouzská didaktika se výuce plavání před mateřskou školou vůbec nevěnuje. Přípravná etapa míří rovnou k osvojení si základních plaveckých dovedností a jejich užití při sebezáchraně a vyžaduje schopnost překonání daného úseku. Ve chvíli, kdy se na prvním stupni ZŠ v ČR vyučuje první plavecký způsob a dovednost plavecké lokomoce, ve Francii mají již první plavecký způsob osvojený a učí se způsobům dalším. Celkově jsou etapy plavecké výuky ve Francii zdánlivě uspěchané, ale není se čemu divit, když již v 6 letech podstupují první celostátní test, ve kterém musí prokázat jistou plaveckou gramotnost. Poslední etapa výuky je logicky v obou zemích velmi odlišná. Ve starším školním věku a adolescenci se v ČR zdokonalují plavecké dovednosti a učí se záchraně tonoucího. Ve Francii v tomto věku již dochází ke specializaci na konkrétní plavecký sport.

Organizačně MŠMT ČR stanoví pouze celkový rozsah výuky a jiná doporučení nevydává. Délka lekcí je proto v jednotlivých školách odlišná a často nevyhovující. Pro snížení výdajů za dopravu na bazén školy často prodlužují výuku v bazénu na 60 min a někdy i déle. Tato forma je ale velmi neefektivní, protože žáci se nevydrží plně koncentrovat po celou dobu výuky. Nehledě k tomu, že podmínky, ve kterých výuka probíhá, nejsou ideální. Ve vodě, která má 26 °C a v hlubokém bazénu, kde žáci nedosáhnou dna, je velmi těžké udržet pozornost a koncentraci po tak dlouhou dobu. Pokud by MŠMT ČR stanovilo podmínky pro výuku, tak by se její organizace ve školách sjednotila. Ve Francii má Ministerstvo školství a mládeže organizaci plaveckých lekcí plně pod kontrolou. Pevně stanovuje čtyři cykly plavecké výuky, ročníky, ve kterých tyto cykly probíhají a počet lekcí v každém ročníku. Přičemž praktická výuka ve vodě je stanovena na přibližně 40 minut. Při porovnání počtu a délky lekcí ve Francii a ČR dojdeme k závěru, že ve Francii během celé povinné školní docházky je uskutečněno v průměru 70 hodin plavecké výuky. To znamená téměř o dvojnásobek více než v České republice, a to se nezaměřuji na efektivitu výuky. Některá školská

zařízení totiž ve Francii zohledňují doporučení Ministerstva školství a mládeže a uskutečňují výuku formou stáže. Většinou se jedná o ročník CM1, který je ve francouzském systému školské plavecké výuky jedním z nejdůležitějších, protože předchází celostátnímu testování pro vydání certifikace ASSN. Ta je povinná pro celou populaci. Školní plavecká výuka je v tomto režimu realizována během tří týdnů se čtyřmi lekci za týden a efektivita osvojení si plaveckých schopností a dovedností je mnohem vyšší. Ministerstvo školství a mládeže ve Francii předepisuje minimální rozsah praktické výuky plavání a záleží zejména na vedení školy, jak ji zakomponuje do rozvrhu jednotlivých tříd. V mateřské škole není problém vyhradit dostatek času na dopravu, dobu strávenou v šatně a plaveckou výuku. Často tedy plavání zabírá i několik hodin. Na prvním stupni základní školy již vedení instituce nastavuje pravidelný režim výuky a plavání má tedy omezenou časovou dotaci. Stále ale plavání zabírá nezanedbatelnou část rozvrhu, který je pevně daný a každý předmět trvá, na rozdíl od ČR, jednu hodinu. Vzhledem k tomu, že toto věkové období je pro výuku plavání ve Francii klíčové, školy jsou povinny výuku realizovat v požadovaném rozsahu. Na druhém stupni základní školy, již ostatní předměty získávají na významu a pro přesun na bazén zbývá méně času. Stejně tak i na střední škole Ministerstvo školství a mládeže již výuku nenařizuje. Má-li střední škola plavecký bazén v dostupné vzdálenosti, výuka plavání je většinou do rozvrhu zařazena a ministerstvo nabízí podklady pro její efektivní realizaci. V případě, že není reálné, aby žáci absolvovali každý rok plaveckou výuku, v rozvrhu se plavání objevuje pouze v některých ročnících.

Maximální počet žáku na jednoho vyučujícího a materiální podmínky, za kterých výuka probíhá, jsou v České republice obtížně kontrolovatelné. MŠMT ČR sice stanoví maximální počet plavců a neplavců na jednoho pedagoga, ale tím, že výuku zajišťují soukromé plavecké školy, nikdo nemá o jejich dodržování přehled. Stejně tak i podmínky výuky jsou často neadekvátní. V České republice trpíme velkým nedostatkem malých bazénů, uzpůsobených pro plaveckou výuku. Lekce často probíhají v hlubokém bazénu s teplotou vody, která mnohdy nedosahuje ani 27 °C, a navíc na omezeném počtu plaveckých drah. V tomto ohledu jsou podmínky ve Francii lépe zajištěny, ale ani zde nejsou ideální. Velkým problémem je, stejně jako v ČR, nedostatek výukových bazénů. Ve Francii nyní vkládají velké naděje ve zlepšení situace v ministryni sportu, což je

bývalá plavkyně a podporují její záměr investovat do výuky plavání. Kromě toho, že již zavedla koncept na zlepšení úrovně plavecké gramotnosti, který je zdarma a probíhá během veškerých školních prázdnin, tak slíbila investici 15 milionů euro na výstavbu nových výukových bazénů. Tento plán se nazývá „Aisance aquatique“ a je zaměřen zejména na chudší oblasti Francie. Jedná se o bazény s rozlohou maximálně 100 m² a hloubku 1 m 30 cm a jsou ideální pro výuku. A to zejména proto, že žáci dosáhnou na dno bazénu, teplota vody je vyšší než v běžném bazénu a menší rozměry umožňují efektivnější pedagogické využití. Samotná výuka probíhá za bezpečnějších podmínek, a proto Ministerstvo školství a mládeže ve Francii, na rozdíl od výuky v hlubokém plaveckém bazénu, nestanovuje povinnou přítomnost plavčíka.

Jedním ze segmentů, ve kterých nelze systém obou zemí srovnávat, jsou očekávané výstupy. MŠMT ČR v rámci RVP sice definuje dvě skupiny očekávaných výstupů, ale jedná se pouze o obecně formulované pokyny, které postrádají konkrétní výčet schopností a dovedností, jež by si žáci měly osvojit. Zároveň chybí jakákoli doporučení pro postupy ve výuce. Ke kvalitě výuky by zcela jistě přispělo, kdyby byl schválen celostátně koordinovaný plán, obsahující stěžejní prvky dílčích etap výuky, podle kterých, by mohli jednotlivé lekce připravovat. Ministerstvo školství a mládeže ve Francii takovýto „manuál“ nabízí a vyučující jsou tak vedeni ke společnému cíli a to, aby žáci dosáhli požadované úrovně k testování. Další velký nedostatek v ČR vidím v absenci informací o adaptaci výuky pro žáky se zdravotním či jiným postižením, případně pro méně zdatné jedince. S takovými žáky by se mělo pracovat individuálně a uzpůsobit výuku jejich individuálním zvláštnostem. Pokud dítě dlouhodobě nedosahuje požadované úrovně, může se stát, že propadne nechuti k pohybovým aktivitám ve vodě a bude se vyhýbat návštěvě plaveckých zařízení i v budoucnu. Didaktika plavání nabízí konkrétnější kritéria plavecké gramotnosti, všechna se ovšem opírají o schopnost uplavat požadovanou vzdálenost v klidných podmínkách plaveckého bazénu. Je ale nutné si uvědomit, že k největšímu riziku utonutí dochází na otevřené vodě, za nestálých přírodních podmínek, s neprůzračnou vodní hladinou, často velkou hloubkou a chladnou proudící vodou. Pokud by se měla testovat plavecká způsobilost na klidné vodní hladině v bazénu, navrhuji zvýšit minimální uplavanou vzdálenost tak, aby se jedinec dostal do pocitu

vyčerpání a navodil si alespoň částečně stresovou situaci. Praktická výuka v dnešní době mnohdy ani minimální uplavanou vzdálenost v kontrolních výstupech nevyžaduje. Tím, že si většina plaveckých škol volí vlastní způsob testování, a v některých případech se jedná pouze o osvědčení, které o úrovni plavecké gramotnosti nic nevyovídá, tak žáci zakončují školní plaveckou výuku s různým stupněm osvojení si plaveckých dovedností. V závislosti na chybějících doporučeních od MŠMT ČR a neexistující kontrole školní plavecké výuky, nejsou výstupní hodnocení srovnatelná. Ministerstvo školství a mládeže ve Francii naopak pevně stanovilo výstupní testy, které každý žák musí úspěšně absolvovat a výuka je na ně náležitě připravuje. Pedagogové jsou zároveň poučeni o tom, jak postupovat v případě, že dítě nedosahuje doporučené úrovně. Co se týče testování, tak žákům, kteří povinný test nesplní, je doporučena určitá forma „doučování“ a test mohou absolvovat znovu v následujícím ročníku. Takto nastavený pedagogický přístup je příkladný, protože bere ohled na individuální zvláštnosti žáků. Samotné znění testu ASSN je, ale dle mého názoru, velmi komplikované a obsahuje příliš mnoho prvků nutných si zapamatovat. Pro děti tohoto věku bych volila jednodušší strukturu, která by obsahovala méně požadavků při dodržení záměru. Na druhou stranu všechny předložené testy odpovídají účelu, za kterým jsou vypracovány a přimějí žáky osvojit si potřebné plavecké schopnosti a dovednosti. Pokud žák není dostatečně plavecky gramotný, atestaci ASSN o splnění testu neobdrží a neměl by se účastnit určitých volnočasových aktivit vyžadujících plaveckou gramotnost. Zda ovšem provozovatelé ve všech případech atestaci důsledně kontrolují, o tom bohužel nemám informace. Očekávané výstupy v pozdějších letech již nejsou přesně definovány pro jednotlivé ročníky, protože výuka nemusí probíhat ve všech institucích paralelně. Celkově systém výuky sportu je na francouzských středních školách a druhém stupni základní školy oproti ČR odlišný. Tím, že vedení školy vybírá většinou dvě sportovní odvětví na trimestr, žáci předem nevědí, kdy a jestli vůbec je cyklus plavecké výuky zastihne. Ministerstvo školství a mládeže poskytuje pokyny a očekávané výstupy pro druhý stupeň ZŠ i středoškolskou výuku, ale není přesně stanoveno, v jakém ročníku musí testování probíhat. Existují instituce, které mají plavecký bazén velmi vzdálený, a v rozvrhu již není prostor na přesun. V tom případě vedení školy není povinno výuku plavání do rozvrhu zařadit anebo pouze v minimální časové dotaci. Očekávané výstupy jsou ovšem státem definovány a v případě, že je výuka

realizována, zmíněné cíle by měly být dosaženy. Speciální případ představuje poslední ročník na střední škole, kde je plavecká výuka, respektive specializace plavání volitelná, a žák plní očekávané výstupy v případě výběru plavání k maturitní zkoušce.

Jedním z největších nedostatků školní plavecké výuky v ČR je vzdělání pedagogického vedení. Přestože v praxi nacházíme nemalý počet absolventů vysokých škol se zaměřením TVS či učitelů s akreditací instruktor plavání, školní plavání bohužel nevyučují. Školní zařízení ve většině případů dávají přednost plaveckým školám (s různými zřizovateli), kde výuku vedou zpravidla instruktoři s nižší kvalifikací. Práce instruktorů a jejich vzdělání není předmětem žádné kontroly a nikdo tedy nemá přehled o jejich metodách či způsobu výuky. Ve Francii je struktura vzdělávání pedagogického vedení výuky odlišná. Oproti zvyklostem v ČR mají významnou roli ve školní výuce plavčíci. Každý, kdo obdrží kvalifikaci plavčík, je zároveň vyškolen k vedení plaveckých lekcí a mzda je hrazena z rozpočtu města. Ve školní praxi je plavecká výuka v mateřské škole a na prvním stupni ZŠ vedena právě plavčíkem, za případné asistence jiné kvalifikované osoby, a učitel pouze dohlíží na její průběh. Na druhém stupni ZŠ již výuku vedou učitelé tělesné výchovy opět za případné asistence, která je schválena ředitelem školy. Plavčíci v tomto případě pouze dohlížejí na bezpečný průběh výuky. Veškeré kvalifikace, spojené se školní výukou plavání, vydává pouze IA-Dasen pod záštitou Ministerstva školství a mládeže. Tento systém vzdělávání pedagogických pracovníků se mi zdá velmi účelný, protože všichni uchazeči získávají stejné instrukce a výuka je vedena v základu shodně po celé republice. Veškerá činnost je navíc pod kontrolou Akademického inspektora.

Plavecká výuka by pro školní zařízení v České republice neměla být finančně náročná, protože je plně hrazena ze státního rozpočtu. Ve financování, a zejména ve státních dotacích, se ale často skrývají jisté výjimky či nepřesnosti. V případě školní plavecké výuky shledáváme v určitých případech problém s dopravou a jejím financováním. Je zřejmé, že některé školy dojíždějí za plaveckým bazénem dále než jiné, a právě v těchto případech jsou státní dotace z rozvojového programu nedostačující a nepokryjí veškeré náklady na přesun. Často tedy musí škola či rodiče na transport přispívat. Tento fakt může být jednou z příčin, proč školní zařízení plaveckou výuku do rozvrhu nezařazují. V oficiálních

dokumentech Ministerstva školství a mládeže ve Francii je financování plavecké výuky přesně specifikováno. Výuka na mateřských a základních školách je hrazena příslušným departmentem a plavání na středních školách financuje příslušný region. Praxe však odhaluje mnohé komplikace. Systém financování je sice veřejně dostupný, ale ne vždy úplně transparentní. Bohužel se mi nepodařilo získat dostatečně přesné informace o tom, jaká je finanční podpora jednotlivých položek. Existují případy škol, kde samotné zařízení hradí veškeré výdaje spojené s plaveckou výukou, a na konci roku, jsou škole veškeré náklady v rámci dotace proplaceny. V jiné situaci jsou školní zařízení, kterým je výuka předem dotována a samotná instituce žádné výdaje za plavání nemá. S jistotou lze ale konstatovat, že rodiče nejsou nuceni do školní výuky plavání investovat. Doprava na plavecký bazén je plně zahrnuta do nákladů odpovědné instituce. Oproti České republice si ale školy nemohou vybírat, na jakém plaveckém bazénu bude výuka probíhat. Přiřazení je plně v pravomoci Akademického inspektorátu, respektive odpovídajících IPR, kteří tak činí dle stanovených pravidel.

Při zpracovávání diplomové práce jsme si v počáteční fázi stanovili tři výzkumné otázky, na které jsme díky komparaci obou systémů, již podrobně odpověděli. První otázkou bylo, zda je plavecká výuka v České republice řízena stejnými institucemi s totožnými nebo podobnými kompetencemi a závaznými dokumenty jako ve Francii. Na jednu stranu můžeme říct, že výuka je řízena stejnou institucí, tedy Ministerstvem školství a mládeže. Na druhou stranu ale víme, že v případě MŠMT ČR se nejedná o plnohodnotné řízení výuky. S jistotou lze ale konstatovat, že MŠMT ČR nemá stejné kompetence a už vůbec nevydává srovnatelné závazné dokumenty týkající se školní plavecké výuky s Francií. Druhá otázka porovnává koncepci plavecké výuky v ČR a ve Francii z hlediska výukových etap, po obsahové stránce a očekávanými výstupy. Na toto téma máme odpověď jasnou. Tím, že v ČR nelze hovořit o fungujícím systému plavecké výuky, jednotlivé koncepce školní výuky se velmi výrazně liší. A to jak z hlediska výukových etap, tak po obsahové stránce i očekávanými výstupy. V třetí otázce jsme se ptali, zda je zaveden stejný systém vzdělávání a kvalifikace učitelů plavání, včetně jejich kontroly v ČR a ve Francii, s ohledem na to, že jsou obě země členy Evropské unie. Odpověď na tuto problematiku je pro nás trochu překvapivá. Přestože obě země jsou členy EU, systém vzdělávání a kvalifikace

učitelů plavání se značně odlišuje. V ČR není vzdělávání pedagogů sjednocené a nemá žádná celostátně platná pravidla. Naopak ve Francii je systém kvalifikace přesně definovaný a jednotně vedený.

6 ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce je poskytnout informace o řízení školní plavecké výuky ve Francii a v České republice a následně systémy porovnat. Již při analýze získaných údajů jsme zjistili, že se obě koncepce významně liší, a to nejen organizačně. V České republice chybí správní orgán, který by celostátně zabezpečil řízení plavecké výuky, sjednotil její didaktiku a kontroloval závazné výstupy.

Porovnáním dílčích oblastí jsme našli kladné i záporné rysy jednotlivých systémů a odpověděli jsme na výzkumné otázky. Přínosné nám mohou být zejména údaje o institucionálním a organizačním zajištění výuky ve Francii, protože v tomto směru má česká koncepce velké nedostatky. Také zavedení systému kontroly pedagogického vedení a strategie sjednocených očekávaných výstupů by mohlo zlepšit systém školní plavecké výuky v České republice.

Z celkového srovnání vyplývá, že teoretické zázemí pro plaveckou výuku v ČR je dostatečně rozpracované, ale praxe postrádá metodický postup, kterým by se jednotlivé plavecké školy a školská zařízení řídila. Zpracování závazného materiálu, který by zahrnoval nejen plánování, materiální zajištění, obsah a očekávané výstupy plavecké výuky, ale zároveň i kontrolu pedagogického vedení, by se odrazilo ve zkvalitnění školního plavání. Analýza francouzského systému ukazuje, že dobře zpracovaný metodický plán s kompetentním řízením vytváří celostátně fungující koncepci, která úspěšně eliminuje plaveckou negramotnost.

Lze tedy konstatovat, že vytyčením pevné struktury, vydáním závazných dokumentů a zejména stanovením jednotného vedení, by se plavecké vzdělávání opět mohlo stát součástí učebních plánů všech školních institucí v České republice. A k tomu by tato práce měla napomoci, protože jediným východiskem pro zlepšení plavecké gramotnosti celé populace a snížení počtu utonulých je právě zvýšení efektivity povinné plavecké výuky v rámci školní docházky.

Seznam použité literatury

- [1] ACADÉMIE DE MONTPELLIER. *Éducation physique et sportive (Épreuve facultative natation)* [online]. c2018 [cit. 2020-01-26]. URL10: <http://www.jeanvilar.net/eps.asp>.
- [2] ACADÉMIE D'ORLÉANS-TOURS. *Recommandations départementales en natation*. [online]. c2015 [cit. 2020-01-26]. URL4: https://www.ac-orleans-tours.fr/dsden37/eps37/documents_pedagogiques/natation/#c83425.
- [3] *Annexe 1 de MENE1901574A Arrêté du 17-1-2019, Programme d'éducation physique et sportive du lycée général et technologique (Bulletin officiel spécial n°1 Ministère de l'éducation et de la jeunesse)* [online]. c2019 [cit. 2019-11-23]. URL18: https://www.education.gouv.fr/pid285/bulletin_officiel.html?cid_bo=138123.
- [4] *Annexe 4 de MENE1720002C, Test d'aisance aquatique (Bulletin officiel n°34 Ministère de l'éducation et de la jeunesse)* [online]. c2017 [cit. 2019-11-21]. URL20: https://www.education.gouv.fr/pid285/bulletin_officiel.html?cid_bo=118714.
- [5] ASOCIACE PLAVECKÝCH ŠKOL. *Asociace plaveckých škol*. [online]. c2017, [cit. 2020-03-16]. URL1: <https://www.asocplavskol.cz/>.
- [6] BĚLKOVÁ, T. *Didaktika plavecké výuky*. Praha: Karolinum, 1994. 105 s. ISBN 80-7066-837-7.
- [7] BOTEK, L. *Nová unie ustavena. Záchranář* (příloha časopisu Bazén & sauna). roč. 21, 2014, č. 1-2, s. 1-3.
- [8] *Bulletin officiel n°34 du 12-10-2017, Le bulletin officiel de l'éducation nationale* [online]. c2017 [cit. 2019-11-21]. URL16: http://web.ac-corse.fr/ia2a/ia2aeps/docs/nouvelcirculairesAPS/BO_MEN_34_12-10-2017830408.pdf.
- [9] CONSEIL INTERFEDERAL DES ACTIVITES AQUATIQUES. *Cahier des charges Ecole de Natation Française*. [online]. c2017 [cit. 2020-01-20].

URL2:

<http://hautsdefrance.ffnatation.fr/script/dossiers.php?idtyp=4&idrub=65>.

- [10] ČECHOVSKÁ, I. Základní plavecké dovednosti v české didaktice plavání. In MACEJKOVÁ, Y., BENČURIKOVÁ, L. (ed.). *Nové trendy v teorii a didaktike plávania a plaveckých športov*. Bratislava: Katedra plávania a plaveckých športov, 2003. s. 15 - 19. ISBN 80-88901-78-2.
- [11] ČECHOVSKÁ, I., JURÁK, D. Systém britské plavecké výuky rodičů s dětmi. In ČECHOVSKÁ, I. *Problematika plavání a plaveckých sportů IV*. Praha: KPS FTVS UK, 2005. s. 20-24. ISBN 80-903285-3-9.
- [12] ČECHOVSKÁ, I. *Plavání dětí s rodiči*. Praha: Grada, 2007. 131 s. ISBN 978-80-247-1635-0.
- [13] ČECHOVSKÁ, I. *Plavecká gramotnost*. Tělesná výchova a sport mládeže. 2008, roč. 74, č. 8, s. 27-32.
- [14] ČECHOVSKÁ, I., MILER, T. *Plavání*. Praha: Grada, 2008. 128 s. ISBN 978-80-247-2154-5.
- [15] ČECHOVSKÁ, I. Pohybové aktivity ve vodě – charakteristika současné didaktiky plavání. In ČECHOVSKÁ, I. *Didaktika plavání*. Elektronické publikace UK FTVS, [online]. c2010, [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://ftvs.cuni.cz/FTVS-861.html>.
- [16] ČECHOVSKÁ, I. Pohybová a plavecká gramotnost. In ČECHOVSKÁ, I. (ed.). *Aktualizované poznatky z didaktiky plavání*. Praha: UK FTVS, 2013. s. 5-10. ISBN 978-80-87647-02-8.
- [17] ČECHOVSKÁ, I. Plavání pro všechny – plavání pro život. In ČECHOVSKÁ, I., MILER, T., CHRUDIMSKÝ, J. (ed.). *Aktualizované poznatky z didaktiky plavání III*. Praha: UK FTVS, 2017a. s. 47-57. ISBN 978-80-87647-41-7.
- [18] ČECHOVSKÁ, I. Povinná plavecká výuka. In FOŘTEROVÁ-MATOŠKOVÁ, P., CHRUDIMSKÝ, J. (ed.). *Fórum kinantropologie 2017*. Praha: UK FTVS, 2017b. s. 27-53. ISBN 978-80-87647-40-0.
- [19] ČECHOVSKÁ, I. Jaké je současné plavecké vzdělávání v České republice. In MACEJKOVÁ, Y., BENČURIKOVÁ, L. (ed.). *Plávania v kontexte edukácie a vedy*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta telesnej výchovy a športu, 2019, s. 9-19.

- [20] ČECHOVSKÁ, I., MILER, T. *Didaktika plavání (Vybrané kapitoly)*. Praha: Karolinum, 2019. 298 s. ISBN 978-80-246-4283-3.
- [21] DIRECTION GÉNÉRALE DE L'ENSEIGNEMENT SCOLAIRE. *Éducation physique et sportive. (Fiches d'activités physiques, sportives et artistiques (APSA))*. [online]. c2011 [cit. 2019-12-29]. URL5: https://media.eduscol.education.fr/file/EPS/45/2/Lycees_Ressources_EPS_168452.pdf?fbclid=IwAR3H5sJGIElquEHfNDPlgDJwpOgDj5MVDZoQcPk4FTWPCSi-5bMVCzOKL-I.
- [22] DOSTÁLOVÁ, A. *Koncepce rozvoje plaveckého výcviku prováděného základní školou Prostějov, ul. Dr. Horáka 24*. Olomouc, 2015. 95 s. Diplomová práce na Fakultě tělesné kultury na Univerzitě Palackého. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jiří Skoumal, Ph.D.
- [23] EPS LYCÉE JACQUES PRÉVERT PONT-AUDEMER. *E.P.S. au lycée Prévert (Natation BAC 2019)* [online]. c2018 [cit. 2020-01-25]. URL11: <http://prevert-eps.spip.ac-rouen.fr/spip.php?article25>.
- [24] FFN. *Livret école de natation française*. [CD-ROM]. c2008a [cit. 2019-11-18].
- [25] FFN. *Livret Pass'Compétition*. [CD-ROM]. c2008b [cit. 2019-11-18].
- [26] FFN. *Annuel règlement 2019/2020*. [online]. c2019 [cit. 2020-01-21]. URL1: <https://ffn.extranat.fr/webffn/index.php?idact=nat>.
- [27] GOUVERNEMENT.FR. *Un plan pour initier les enfants à la natation dès la maternelle*. [online]. c2019 [cit. 2020-01-26]. URL21: <https://www.gouvernement.fr/un-plan-pour-initier-les-enfants-a-la-natation-des-la-maternelle>.
- [28] GUIDE-PISCINE.FR. *La piscine à l'école maternelle*. [online]. c2020 [cit. 2020-01-22]. URL22: https://www.guide-piscine.fr/nageur-debutant/apprendre-a-nager/la-piscine-a-l-ecole-maternelle-735_A.
- [29] HOCH, M. a kol. *Plavání (teorie a didaktika)*. Praha: SPN, 1983. 171 s.
- [30] CHADEVILLE, M. *Natation pour tous.com (L'épreuve facultative de natation au bac)* [online]. c2018, [cit. 2019-11-23]. URL9: <https://www.natationpourtous.com/entrainement/bac-option-natation.php>.
- [31] KOUBA, J. *Metodický pokyn MŠMT k zajištění výuky plavání v základních školách*. Záchranář (příloha časopisu Bazén & sauna). roč. 22, 2015, č. 5-6, s. 6-7.

- [32] L'ECOLE REGIONALE DE FORMATION AUX ACTIVITES DE LA NATATION HAUTS-DE-FRANCE. *ENF Mode d'Emploi*. [online]. c2019 [cit. 2020-01-20]. URL3: <http://hautsdefrance.ffnatation.fr/script/dossiers.php?idtyp=4&idrub=65>.
- [33] LIGUE RÉGIONALE DE NATATION HAUTS-DE-FRANCE. *Formation ENF 1 (Devenir Evalueur ou Assistant Evalueur du « Sauv'Nage »)* [přednáška]. Amiens, Ligue Régionale de Natation Hauts-de-France, 15. 11. 2019a. [prezentace cit. 20-11-2019].
- [34] LIGUE RÉGIONALE DE NATATION HAUTS-DE-FRANCE. *Formation ENF 2 (Devenir Evalueur ou Assistant Evalueur du « Pass'Sports de l'Eau »)* [přednáška]. Amiens, Ligue Régionale de Natation Hauts-de-France, 18. 11. 2019b. [prezentace cit. 20-11-2019].
- [35] LIGUE RÉGIONALE DE NATATION HAUTS-DE-FRANCE. *Formation ENF 2 (Devenir Evalueur ou Assistant Evalueur du « Pass'Compétition Natation Course »)* [přednáška]. Amiens, Ligue Régionale de Natation Hauts-de-France, 18. 11. 2019c. [prezentace cit. 20-11-2019].
- [36] LIŠKA, V. *Diplomová (seminární, bakalářská, absolventská) práce: zpracování a obhajoba*. Praha: Ivo Ulrych - Růžičkův statek, 2003. 116 s. ISBN 978-80-86579-11-5.
- [37] MARKVARTOVÁ, G. *Realizace plavecké výuky podle rámcových vzdělávacích programů na základních školách ve Středočeském kraji*. Praha, 2012. 75 s. Bakalářská práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Vedoucí bakalářské práce PeadDr. Irena Čechovská, CSc.
- [38] *MENE1115402C circulaire n° 2011-090 du 7-7-2011, Enseignements primaire et secondaire - Enseignement dans les premier et second degrés (Bulletin officiel n°28 Ministère de l'éducation et de la jeunesse)* [online]. c2011 [cit. 2019-11-18]. URL13: https://www.education.gouv.fr/cid56824/natation.html?fbclid=IwAR0tI2hJ1vqSpRDZrc6Y0hnMme9VWaGcrMiu5f89FM0txm3X8R_ZENv8yic.
- [39] *MENE1514345A Arrêté du 9 juillet 2015, Relatif à l'attestation scolaire « savoir-nager » (Journal officiel de la république française, Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche)* [online]. c2015 [cit. 2019-11-19]. URL17: <https://www.legifrance.gouv.fr/eli/arrete/2015/7/9/MENE1514345A/jo/texte>

- [40] MENE1514345A *Arrêté du 11-7-2015, Enseignements primaire et secondaire - Attestation scolaire « savoir-nager » (Bulletin officiel n°30 Ministère de l'éducation et de la jeunesse)* [online]. c2015 [cit. 2019-11-24]. URL19:
https://www.education.gouv.fr/pid285/bulletin_officiel.html?cid_bo=91204.
- [41] MENE1720002C *circulaire n° 2017-127 du 22-8-2017, Enseignements primaire et secondaire - Enseignement de la natation (Bulletin officiel n°34 Ministère de l'éducation et de la jeunesse)* [online]. c2017 [cit. 2019-11-21]. URL14:
https://www.education.gouv.fr/pid285/bulletin_officiel.html?cid_bo=118714.
- [42] MILER, T. Současný stav vzdělávání pedagogických pracovníků pro výuku plavání na základních školách. In ČECHOVSKÁ, I., MILER, T., CHRUDIMSKÝ, J. (ed.). *Aktualizované poznatky z didaktiky plavání III*. Praha: UK FTVS, 2017. s. 23-28. ISBN 978-80-87647-41-7.
- [43] MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION ET DE LA JEUNESSE. *Le système éducatif (Les niveaux et les établissements d'enseignement)*. [online]. c2019 [cit. 2019-11-19]. URL12: https://www.education.gouv.fr/cid213/l-ecole-elementaire-organisation-programme-etfonctionnement.html?fbclid=IwAR2xfknhIMAbpxIZQ6Yw6747Ukxkt_zTJncOGR08QdeqpB05S1GVhOsXd4.
- [44] MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION ET DE LA JEUNESSE. *Les métiers de l'éducation nationale (Être inspecteur d'académie (IA) et être inspecteur pédagogique régional (IPR))*. [online]. c2019 [cit. 2019-11-19]. URL15: <https://www.education.gouv.fr/cid1139/inspecteur-d-academie-inspecteur-pedagogique-regional.html>.
- [45] MINISTERE DES SPORTS. *Prévention des noyades et développement de l'aisance Aquatique (Un tutoriel pour les familles)*. [online]. c2019 [cit. 2019-12-27]. URL6: <http://www.sports.gouv.fr/preventiondesnoyades/>.
- [46] MINISTERE DES SPORTS. *Prévention des noyades et développement de l'aisance Aquatique (Apprentissage de la nage)*. [online]. c2020 [cit. 2020-01-26]. URL7: <http://www.sports.gouv.fr/preventiondesnoyades/article/apprentissage-de-la-nage>.

- [47] MINISTERE DES SPORTS. *Lancement du plan aisance aquatique*. [online]. c2019 [cit. 2019-12-20]. URL8: <http://www.sports.gouv.fr/accueil-du-site/actualites/Lancement-du-plan-aisance-aquatique>.
- [48] NOVÁKOVÁ, T., ČECHOVSKÁ, I., PATHYOVÁ, M., OBYTOVÁ, P. *Předpoklady primární plavecké gramotnosti v raném věku*. Praha: Karolinum, 2015. 195 s. ISBN 978-80-246-2859-2.
- [49] PELAYO, P., MAILLARD, D., ROZIER, D., CHOLLET, D. *De la natation au collège et au lycée : « De l'école...aux associations »*. Paris: Éditions Revue EP.S, 1999. 301 s. ISBN 2-86713-176-6.
- [50] PELAYO, P. *Théorie natation* [přednáška]. Lille, Faculté des Sciences du Sport et de l'Education Physique, 2016. In: Sport.univ-lille.fr [online]. [cit. 20-01-2020]. Dostupné z: http://campusport.univ-lille2.fr/doc-lic_1-4/2011/natationL3pelayo.pdf.
- [51] PÉRONNE, J. *Le système de notation français en question : Quelques expérimentations au collège*. Lille, 2017. 55 s. Diplomová práce na Université de Lille 3, ESPE-LILLE-Nord-de-France. Vedoucí diplomové práce J.-F. Condette.
- [52] PETERKOVÁ, J. *Tvorba diplomové práce*. Praha: Oeconomica, 2011. 82 s. ISBN 978-80-245-1791-9.
- [53] POKORNÁ, J., ČECHOVSKÁ, I. Plavecká gramotnost žáků základních škol. In MATOŠKOVÁ, P. (ed.). *Fórum pedagogické kinantropologie*. Svatoňova Stráž: FTVS UK Praha, PedF MU Brno, 2013, s. 43-55. ISBN 978-80-87647-07-3.
- [54] POKORNÁ, J. Realizace plavecké výuky na 1. a 2. stupni vzdělávání. In ČECHOVSKÁ, I., MILER, T., CHRUDIMSKÝ, J. (ed.). *Aktualizované poznatky z didaktiky plavání III*. Praha: UK FTVS, 2017. s. 62-76. ISBN 978-80-87647-41-7.
- [55] POSPÍŠILOVÁ, Z. *Vnější motivace v plavecké výuce v České republice a Norsku*. Praha, 2007. 92 s. Diplomová práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Vedoucí diplomové práce PeadDr. Irena Čechovská, CSc.
- [56] SALAVCOVÁ, M. *150 let povinné školní docházky a povinná výuka plavání*. Bazén & sauna. roč. 26, 2019, č. 7-8, s. 28-29.

- [57] ŠEVČÍKOVÁ, I. *Zhodnocení úrovně plavání na základních školách a mimoškolních kurzech ve městě Brně*. Olomouc, 2011. 55 s. Diplomová práce na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Zbyněk Svozil, Ph.D.
- [58] VAVROŠOVÁ, K. *Plavecký výcvik na 1. stupni ZŠ*. Praha, 2014. 92 s. Diplomová práce na Katedře tělesné výchovy na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Vedoucí diplomové práce PeadDr. Irena Svobodová.

Přílohy

1. Osvědčení o úspěšném absolvování testu D'aisance aquatique
2. Osvědčení o úspěšném absolvování testu ASSN
3. Průkaz ENF potvrzující úspěšné absolvování testu Sauv'Nage

Příloha č. 1: Osvědčení o úspěšném absolvování testu D'aisance aquatique (URL20)

Modèle de certificat d'aisance aquatique

Recto

Académie de _____	<i>Certificat d'aisance aquatique</i>
Cachet de l'établissement et signature du directeur de l'école ou du chef d'établissement	Nom : _____ Prénom : _____ Date de naissance : ___/___/_____ École/college : _____
	MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION NATIONALE

Verso

<i>Certificat d'aisance aquatique</i>
Le professeur des écoles, ou le professeur d'éducation physique et sportive ⁽¹⁾ , certifie que l'élève _____ a passé avec succès le test défini par l'article A. 322-3-2 du code du sport, le ___/___/_____
Nom et signature du professeur
(1) rayer la mention inutile

Příloha č. 2: Osvědčení o úspěšném absolvování testu ASSN (URL4)

BO LE BULLETIN OFFICIEL DE L'ÉDUCATION NATIONALE Bulletin officiel n° 34 du 12-10-2017

Modèle d'attestation scolaire « savoir-nager »

Recto

<p>Académie de _____</p> <p>Cachet de l'établissement et signature du directeur de l'école ou du chef d'établissement</p> <p></p>	<p>PHOTO</p> <p><i>Attestation scolaire « savoir-nager »</i></p> <p>Nom : _____</p> <p>Prénom : _____</p> <p>Date de naissance : __/__/____</p> <p>École/collège : _____</p>
--	--

Verso

<p><i>Attestation scolaire « savoir-nager »</i></p>	
<p>Le professeur des écoles et le _____, ou le professeur d'éducation physique et sportive ⁽¹⁾, certifie que l'élève _____ maîtrise le savoir-nager défini par l'arrêté du 9 juillet 2015 (parcours de capacités, connaissances et attitudes).</p>	
<p>le __/__/____</p>	
Noms et signatures du professionnel agréé (et titre)	professeur
<p>(1) compléter ou rayer la mention inutile.</p>	

© Ministère de l'éducation nationale > www.education.gouv.fr

Příloha č. 3: Průkaz ENF potvrzující úspěšné absolvování testu Sauv'Nage (FFN, 2008a)

<p>Espace partenaire</p> <p>Temper club/association</p>	<p></p> <p> Livret pratiquant</p> <p>Nom : _____</p> <p>Prénom : _____</p> <p> </p>
---	--

